

37^{ος}
Παγκρήτιος
Λογοτεχνικός
Διαγωνισμός

**Τα κείμενα
των μαθητών
που διακρίθηκαν**

37ος Παγκρήτιος Λογοτεχνικός Διαγωνισμός

» Τα κείμενα των μαθητών που διακρίθηκαν

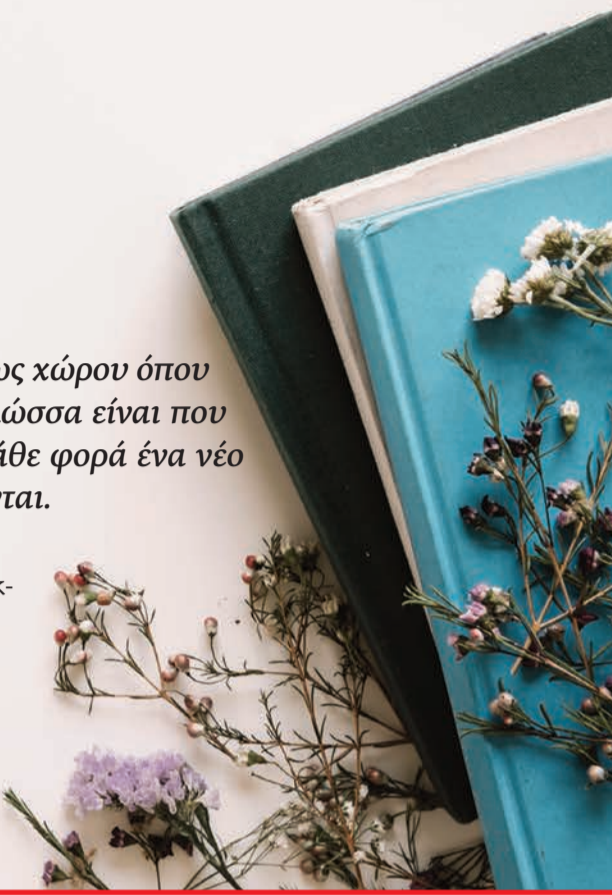
Η πίστη μας στη δύναμη και στη ζωντάνια της λογοτεχνίας, στην ανθρωπιστική δυναμική της ως χώρου όπου αποτυπώνεται η αυθεντικότητα και η περιπέτεια του ανθρώπινου πολιτισμού μέσα από τη γλώσσα είναι που μας εμπνέει κάθε χρόνο για την πραγματοποίηση του λογοτεχνικού μας διαγωνισμού. Και κάθε φορά ένα νέο και γοητευτικό ταξίδι ξεκινάει για όσους/ες συμμετέχουν και όχι μόνο για όσους/ες διακρίνονται.

Ως Δ. Σ. του Συνδέσμου Φιλολόγων Νομού Χανίων ευχαριστούμε θερμά τους μαθητές και τις μαθήτριες που μας τίμησαν με τη συμμετοχή τους και συγχαίρουμε όσους/ες βραβεύτηκαν για την επίμονη προσπάθειά τους να αναμετρηθούν με τη λογοτεχνική γραφή, και μάλιστα κάτω από συνθήκες δυστοπίας. Επίσης οφείλουμε να ευχαριστήσουμε δημόσια τους/τις συναδέλφους φιλόλογους που, συμμετέχοντας εθελοντικά στις επιτροπές αξιολόγησης, πέτυχαν αυτό το εξαι-

ρετικό αποτέλεσμα, καθώς και τους/τις υπεύθυνους/ες εκπαιδευτικούς των σχολείων για τη συμβολή τους.

Τέλος ευχαριστούμε τα Χανιώτικα Νέα για τη φιλοξενία των κειμένων που βραβεύτηκαν στον φετινό 37ο Παγκρήτιο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό, προβάλλοντας έτσι τη μαθητική δημιουργία και σε αυτό το πεδίο.

**Το Δ.Σ. του Συνδέσμου Φιλολόγων
Νομού Χανίων**

Βραβεύσεις Γυμνασίου

Αμυδρές σκέψεις

Συννεφιάζει απόψε ο ουρανός
σιγοσβήνει ο ήλιος
τα άστρα σωπαίνουν.
Κι εμείς;

Τι κάνουμε εμείς;
Που κάποτε κοιτούσαμε
έναν έναστρο ουρανό,
ουρανό πλημμυρισμένο με χρώματα
με λέξεις και σκέψεις αφηρημένες,
χωρίς φλογερές ανησυχίες
χωρίς αυτό
το καθημερινό αναμμένο άγχος.

Λευκό κιβώτιο με ελπίδα,
αναμένουμε σε κόσμο βουβό
βουβό και άβουλο.
Μία αστραπιαία τύχη,
σπάνια, μα και δελεαστική
σε κείνο το μαύρο δωμάτιο.

Η φλυναρία της σκέψης
και η σιωπή της πράξης
μέσα σε μια κουταλιά νερό.
Πνίγονται...

Κι αν κάποτε
ξυπνήσει το πνεύμα της
ελευθερίας...
Καλώς...

**Μαρία -Ειρήνη Γιανναδάκη,
11ο Γυμνάσιο Ηρακλείου
(1ο βραβείο)**

Ένα βήμα παραπέρα

Τι είναι η αγάπη; Ένα συναίσθημα τόσο δυνατό που μπορεί να σου αλλάξει τη ζωή. Ένα συναίσθημα που μπορεί να σε κρατάει ξύπνιο το βράδυ. Που σε κάνει να αναπολείς τις στιγμές που έζησες με το άτομο που ξεχώρισες στην καρδιά σου, ξανά και ξανά, νιώθοντας την ευχαρίστηση που ένιωσες την πρώτη φορά. Ή τον πόνο επειδή αυτό τέλειωσε. Η αγάπη. Ένα συναίσθημα που μπορεί να γεννηθεί σε όλες τις ηλικίες. Άλλοτε πιο αθώο και παιδικό, άλλοτε πιο παθιασμένο και δυνατό. Δεν επιλέγεις ποιον θα αγαπήσεις. Απλώς... εμφανίζεται κάποια στιγμή και ξέρεις... πως η ζωή σου θα έμοιαζε μισή χωρίς αυτήν. Ίσως φαίνεται περίεργο για έναν δεκαπεντάχρονο έφηβο, που είναι μόνος σε ένα καινούργιο σχολείο γεμάτο άγνωστα παιδιά, να τα σκέφτεται αυτά, μα εγώ μπορώ να πω από πρώτο χέρι πως είναι να αφοσιώνεσαι σε κάποια με όλο σου το είναι. Γιατί εγώ συνάντησα την Αγάπη. Και την αγάπησα όσο πολύ μπορούσε να αγαπήσει κάποιος.

Είμαι ο Ιάσοντας και είμαι επτά ετών. Κάθομαι κάτω από τον γέρικο πλάτανο με το κορίτσι που θα παντρευτώ όταν μεγαλώσω. Θα την παντρευτώ επειδή την αγαπώ φυσικά. Πώς γίνεται να μην αγαπήσεις την Αγάπη; Την κοιτάω να κουνάει τα πόδια της για να πάρει φόρα και να φτάσει η κούνια ψηλότερα. Γελάει και γελάω κι εγώ. Σιγά-σιγά σταματάει και στο τέλος κάθεται δίπλα μου. Μια τούφα από τα κόκκινα μαλλιά της καλύπτει το ένα της μάτι.

«Πεινάω. Η μαμά μου έφτιαξε πίτα. Πάμε να φάμε;»

Πεινάω κι εγώ, έτσι την ακολουθώ. Χοροπηδάμε στο δρομάκι στο δασάκι καθώς γυρίζουμε σπίτι και όπως τα φύλλα πετάνε ολόγυρα παριστάνουμε πως έχουμε μαγικές δυνάμεις.

«Οου! Είμαι η βασίλισσα του ανέμου!»

«Κι εγώ ο πιστός ιππότης σου... Και μαζί θα νικήσουμε τον κακό μάγο Σπανακόριζο!»

«Σπανακόριζο! Μπλιαχ! Ανδία! Πιανόμαστε από το χέρι και τρέχουμε πίσω από τους κορμούς των δέντρων, να κρυφτούμε από τον φανταστικό εχθρό. Τα γέλια μας γύρω αντηχούν.

«Μαμά! Μαμά! Μας κυνηγά ο Σπανακόριζος. Χρειαζόμαστε τη μαγική πίτα σου!» Η μαμά της χαμογελώντας μας φέρνει δυο πίτα με λαχταριστή φρεσκοψημένη τυρόπιτα. Καθόμαστε στο τραπέζι με τα χέρια μας ακόμα ενωμένα. Της χαμογελώ...

Η μυρωδιά της τυρόπιτας που ερχόταν από το κυλικείο με έκανε να σφίξω την αριστερή μου παλάμη και να τη χαϊδέψω με τον αντίχειρά μου. Φαντάστικα πως κρατούσα το χέρι της πάλι. Γύρισα το κεφάλι μου από την άλλη και έκατσα στα σκαλοπάτια με το μέτωπο να ακουμπάει στην κουπαστή. Έφερα την ανάστροφη της παλάμης μου και σκούπισα με ντροπή ένα δάκρυ που κυλούσε στο μάγουλό μου. «Μάλιστα... ωραία...» σκέφτηκα. «Είμαι που είμαι καινούργιος εδώ, θα με δει και κανένας έτσι και θα μου κολλήσει την ταμπέλα του απροσάρμοστου. Δεν θα μπορέσουν να καταλάβουν. Δεν θα καταλάβουν τα τόσα συναισθήματά μου...»

Είμαι ξαπλωμένος στο πάτωμα με την Αγάπη δίπλα μου. Κουνάω τον φακό και η δέσμη του πέφτει πάνω στο άσπρο σεντόνι που έχουμε χρησιμοποιήσει για να φτιάξουμε τη σκηνή μας. Έχει μια μεγάλη τρύπα από τότε που η οκτάχρονη πλέον Αγάπη άφησε το σίδερο πάνθ του παίρνοντας την πρωτοβουλία να βοηθήσει λίγο τη μαμά της. Έτσι όμως

έχουμε και φεγγίτη. Στρέφω το κεφάλι μου και την κοιτάω. Έχει κολλήσει το βλέμμα της στον ουρανό και τα αστέρια καθρεφτίζονται στα μάτια της. «Τα αστέρια είναι τόσο όμορφα,

αλλά μακριά», λέει. «Ναι.»

«Δεν μπορώ να φανταστώ τον ουρανό το βράδυ χωρίς αυτά να τον φωτίζουν.»

«Ούτε εγώ. Αλλά κυρίως δεν μπορώ να φανταστώ τις μέρες μου χωρίς εσένα. Ξέρω πως όταν είσαι μαζί μου, τα πάντα είναι ωραία. Είσαι για μένα τα αστέρια.» Ένα χαμόγελο φωτίζει το πρόσωπό της. «Όμως, όταν θα παντρευτούμε το σπίτι θα έχει φεγγίτη, έτσι;» ρωτάει.

«Φυσικά.»

«Τι άλλο θες να 'χει;»

«Μεγάλα παράθυρα και κεραμίδα.» «Και τζάκι!»

«Ναι! Και ξύλινη μεγάλη σκάλα!»

«Και πολλά λουλούδια! Τριαντάφυλλα! Και μια μεγάλη κερασιά!»

«Σου αρέσουν τόσο οι κερασιές!»

«Ναι! Το δέντρο έχει όμορφα λουλούδια και τα κεράσια βγαίνουν δυο-δυο σαν κι εμάς που πάμε παντού μαζί.»

Έψαξα το χέρι της και το έσφιξα. «Τότε όταν θα παντρευτούμε θα σου φυτέψω μια κερασιά για να έχεις κεράσια συνέχεια.»

Κοίταξα το μπλοκ σχεδίου στη μισάνοιχτη τσάντα μου και θυμήθηκα τη ζωγραφιά που είχαμε φτιάξει με το σχέδιο του σπιτιού μας. Μας είχε πάρει ένα ολόκληρο απόγευμα να το τελειώσουμε. Την είχα ακόμα φυλαγμένη στο σπίτι. Το χαρτί είχε ταλαιπωρηθεί αρκετά αλλά φαινόταν ακόμα και οι δακτυλιές μας από τη σοκολάτα που μοιραζόμασταν καθώς ζωγραφίζαμε. Ήταν ένα κομμάτι που είχα κρατήσει από τα παιδικά μου όνειρα. Χαμογέλασα θλιμμένα. «Ναι... αυτό ακριβώς

ήταν... όνειρα...»

«Αγάπη! Αγάπη, πού είσαι;»

Είμαι έντεκα και μισό πλέον. Τρέχω στο πλακόστρωτο μονοπάτι για να βγω στον πίσω κήπο του σπιτιού της.

«Αγάπη... είσαι εδώ;»

«Τι ερώτηση; Πού αλλού θα μπορούσα να είμαι;»

Γυρίζω και κοιτάζω τα ψηλότερα κλαδιά της κερασιάς. Τη βλέπω να είναι καθισμένη κάθεται με τα πόδια της να αγκαλιάζουν ένα κλαδί. Το κόκκινα σγουρά μαλλιά της και οι φακίδες της έρχονται σε αντίθεση με τα ανοιχτά ροζ άνθη της κερασιάς. Την παρακολουθώ να κατεβαίνει με ευλυγισία ώσπου στέκεται δίπλα μου. Τινάζει το λευκό μπλουζάκι της και βγάζει από τα χαλαρά πιασμένα μαλλιά της ένα – δυο λουλουδάκια.

«Γεια σου λοιπόν, Ιάσωνα. Πώς είσαι;»

Εμφανίζω το κουτί που κρύβω πίσω μου και της το προσφέρω. «Χρόνια πολλά, Αγάπη! Να τα εκατοστήσεις!»

Μένει για λίγο να με κοιτάζει άφωνη. Έπειτα φέρνει το χέρι της στο μέτωπο και χαμπλώνει το βλέμμα της χαμογελώντας αμήχανα.

«Βρε Ιάσωνα...» Το χαμόγελό μου απλώνεται διάπλατα σε όλο μου το πρόσωπο. «Δεν είπαμε πως δεν θέλω δώρα;»

«Εσύ το είπες, όχι εγώ». Της ανοίγω το κουτί και της δείχνω το περιεχόμενο του. Τα μάτια της λάμπουν από την έκπληξη και την ευχαρίστηση.

«Ωω, Ιάσωνα... Αυτό... αυτό είναι πανέμορφο! Ευχαριστώ τόσο πολύ!»

«Το ήξερα πως θα σου άρεσε». Την πλησιάζω και αφού παίρνω τη χρυσή αλυσίδα στα χέρια μου της το φοράω στον λαιμό. Από την αλυσίδα κρέμεται ένα καλλιγραφικό Α στολισμένο με σκουροκόκκινα πετραδάκια.

Το αγγίζει με τα δάχτυλά της. «Σ' ευχαριστώ...»

«Δεν κάνει τίποτα». Της αφήνω το κουτί στην παλάμη της. «Πρέπει να φύγω τώρα. Έχω διάβασμα.» Πιάνω το άδειο χέρι της και το φιλάω θεατρικά. «Καλή συνέχεια, κυρία μου». Και πριν προλάβει να πει κάτι άλλο έχω πάρει τον δρόμο του γυρισμού προσπαθώντας να φανταστώ την αντίδρασή της όταν θα διαβάσει την κάρτα στο κουτί.

«Αγαπημένη μου φίλη,

... δεν ξέρεις πόσο ευτυχισμένος είμαι που μπήκες κι εσύ στα 11. Όχι μόνο επειδή ωρίμασες κι έγινες μεγαλύτερη, αλλά επειδή κλείνουν 5 χρόνια από τότε που σε γνώρισα. 5 χρόνια που περνάω τις πιο όμορφες και φανταστικές στιγμές μαζί σου. Έχεις ήδη τόσα χαρίσματα, που ό,τι και αν ευχηθώ μοιάζει λίγο. Εύχομαι λοιπόν ολόψυχα να βρεις ό,τι αγαπάς και να πετύχεις σε ό,τι θελήσεις. Θα είμαι πάντα εδώ να σε υποστηρίξω και

να σε θαυμάζω.

Χρόνια σου πολλά Ο Ιάσωνα»

Κοκκινίζω, μα νιώθω καλύτερα όταν φαντάζομαι πως αυτή θα κοκκινίσει περισσότερο. Χαμογελώ στη σκέψη της. Και τότε καταλαβαίνω πως αυτό που νιώθω για αυτήν δεν είναι ένα παιδικό αστειό μα κάτι πολύ πιο δυνατό.

Ο καιρός περνά και μεγαλώνουμε.

Αλλάζουν οι απόψεις, το περιβάλλον γύρω μας, οι σκέψεις μας. Ένα όμως μένει πάντα ίδιο. Τα συναισθήματα που έχει ο ένας για τον άλλο. Οι ώρες που περνάμε μαζί δεν είναι ποτέ αρκετές. Πολλές φορές τα βράδια κατεβαίνω από το παράθυρο του δωματίου μου και τρέχω κάτω από το δικό της. Ανεβαίνω στο δωμάτιό της σκαρφαλώνοντας στην κερασιά. Καθόμαστε μαζί στα σκοτεινά πιασμένοι χέρι-χέρι και συζητάμε. Άλλες φορές, τυχαίνει να αποκοιμηθεί δίπλα μου με το κεφάλι της να γέρνει στον ώμο μου. Την κοιτάω τότε, την χαϊδεύω απαλά στο μέτωπο και απομακρύνω τις κόκκινες μπουκλες της που πέφτουν στο

πρόσωπό της. Περιμένω να ανοίξει πάλι τα βλέφαρά της και έπειτα, με το φως του φεγγαριού που λούζει το δωμάτιο μέσα απ' τις κουρτίνες, την χαιρετώ και φεύγω για να επιστρέψω σπίτι πριν με αναζητήσουν οι γονείς μου. Η σχέση μας δυναμώνει. Και ξέρω πως όλα είναι υπέροχα. Νιώθω ολοκληρωμένος, χωρίς να περιμένω κάτι παραπάνω από τη ζωή μου. Τη μια στιγμή... όλα είναι τέλεια. Και την επόμενη η στιγμή αυτή χάθηκε...

Η Αγάπη στην ηλικία των δεκατριών νοσηλεύτηκε στο νοσοκομείο μετά από μία ξαφνική λιποθυμία. Από εκείνη την μέρα όλα άλλαξαν. Στην αρχή κανείς δεν υπέθεσε ότι ήταν κάτι σοβαρό. Όμως, ήταν τόσο αλλαγμένη όταν βγήκε. Πιο κλωμή από ποτέ. Στα σμαραγδί μάτια της ήταν αποτυπωμένη η κούραση και είχε αδυνατίσει. Όσο περνούσε ο καιρός, η Αγάπη χειρότερε. Οι γονείς της δεν της επέτρεπαν να απομακρύνεται πολύ από το σπίτι και δεν την αφήναν από τα μάτια τους. Οι δικόι μου γονείς από την άλλη, χρειαζόνταν βοήθεια με τις δουλειές και έτσι με κρατούσαν απασχολημένο. Τα μάτια τους με κοιτούσαν με οίκτο όποτε αναφερόμουν στην Αγάπη, χωρίς να ξέρω ποτέ το γιατί. Σύντομα οι εισαγωγές της στο νοσο-

κομείο αυξήθηκαν, μερικές από αυτές έμενε μέσα δύο με τρεις εβδομάδες. Ανησυχούσα πολύ για αυτήν και μιλούσαμε κάθε απόγευμα στο τηλέφωνο. Προσπαθούσα να την επισκέπτομαι όσο πιο συχνά μπορούσα, κάτι αρκετά δύσκολο μιας και το νοσοκομείο απείχε τρεις ώρες με το αμάξι. Ποτέ όμως δεν μου έλεγε τι είχε. Ούτε αυτή, ούτε κανείς άλλος. Πάντα άλλαζε την κουβέντα όταν τη ρωτούσα. Και εγώ δεν ήθελα να της επιμεινω. Πονούσα βλέποντάς την να ταλαιπωρείται τόσο. Την φρόντιζα όσο περισσότερο μπορούσα όταν ήμασταν μαζί και προσπαθούσα να της φτιάχνω τη διάθεση. Έβλεπα τα μάτια της να φωτίζονται με τα αστεία μου

και τα μάγουλά της να ροδίζουν, σφύζοντας πάλι από την παιδική τρέλα της ζωής. Ήμουν αποφασισμένος να βρισκομαι δίπλα της όποια αρρώστια κι αν την βασάνιζε.

Μήνες αργότερα, η Αγάπη μπήκε πάλι στο νοσοκομείο. Φαινόταν αυτή τη φορά να είναι πιο σοβαρά τα πράγματα. Τον τελευταίο καιρό την είχα δει ελάχιστα. Ήξερα ότι είχε κάνει μια σοβαρή επέμβαση αλλά δεν μου επιτρεπόταν ακόμα να πάω να την επισκεφτώ. Ξαπλωμένος στο κρεβάτι μου εκείνο το βράδυ άκουσα τους γονείς μου να ψιθυρίζουν στο σαλόνι. Παραξενεύτηκα ακούγοντας το όνομά της και ακροπατώντας στην ξύλινη σκάλα, στάθηκα στην είσοδο του δωματίου και κρυφοκοίταξα μέσα. Η μητέρα μου ήταν δακρυσμένη και ο πατέρας μου την αγκάλιαζε από τους ώμους.

«Είναι σίγουρο; Το επιβεβαίωσαν οι γιατροί;»

«Μακάρι να μην ήταν αλήθεια, αλλά δυστυχώς... πρόκειται για μια σπάνια μορφή καρκίνου του εγκεφάλου... εξαπλώνεται γρήγορα... Η επέμβαση φαίνεται πως δεν πήγε καθόλου καλά...»

«Παναγιά μου... τι περνάνε οι άνθρωποι... Νίκο... πώς θα του το πούμε; Την αγαπάει τόσο πολύ. Πώς θα αντέξει να μάθει... πως η Αγάπη πεθαίνει;»

Ένωσα να μου κόβεται η ανάσα. Ακούμπησα ζαλισμένος στον παγωμένο τοίχο πίσω μου με τον ιδρώτα να κυλάει στη ραχοκοκαλιά μου. Όχι... Όχι... Αυτό δεν μπορεί να συμβαίνει... Όχι... Όχι σε αυτήν που

αγαπώ. Έτριξα τα δόντια μου και έσφιξα τόσο δυνατά τις γροθιές μου μέχρι που ένιωσα το αίμα να κυλάει στα δάχτυλά μου. Έκανα ένα βήμα μπροστά και φανερώθηκα στους γονείς μου τρέμοντας ολόκληρος...

«Πότε σκοπεύατε να μου το πείτε; Περιμένατε να πεθάνει πρώτα; Πώς μπορέσατε; Ξέρατε πόσο νοιάζομαι για αυτήν!» Τα δάκρυά μου έτρεχαν καυτά στα μάγουλά μου. Πρέπει να τη δω! Πρέπει να με πάτε τώρα στο νοσοκομείο! Αλλιώς... θα πάω μόνος μου!» Παραληρούσα. «Σας παρακαλώ... μόνο πηγαίνετε με κοντά της... όσο υπάρχει χρόνος... Σας παρακαλώ...!» Ένωσα για αγκαλιά χέρια να ανοίγουν και κώθηκα μέσα τους με τους ώμους μου να τραντάζονται από τους λυγμούς.

Έτρεξα στον θάλαμό της. Στάθηκα έξω από την πόρτα και την άνοιξα τρελός από αγωνία.

«Αγάπη!» Ήταν ξαπλωμένη στο κρεβάτι με την πλάτη της να στηρίζεται στα μαξιλάρια. Αδύναμη, με μαύρους κύκλους κάτω από τα μάτια. Ταλαιπωρημένη από την παραμονή της στο νοσοκομείο. Η φλόγα της ζωής μέσα της έμοιαζε να είχε σβήσει. Η μητέρα της στο πλάι της προσπαθούσε να την ανασπύσει για να την ταΐσει λίγη σούπα και αυτή μόρφαζε από τον πόνο. Με κοίταξε με κατανόηση και αφήνοντας το πιάτο βγήκε έξω αφήνοντάς μας στο δωμάτιο μόνους.

«Ιάσωνα! Εσύ εδώ; Δεν σε περίμενα...»

Πλησίασα στο κρεβάτι και κάθισα στην καρέκλα δίπλα της. Έστρεψα το βλέμμα μου στο κομοδίνο. Ακουμπισμένο επάνω του βρισκόταν ανοιγμένο το μπλοκ με τα σκίτσα της. Ξεχώρισα τους εαυτούς μας να καθαλάμε δύο άλογα με φόντο πίσω μας το βουνό του Ολύμπου. Τη θυμόμουν εκείνη την μέρα... Με κόπο τράβηξα τις σκέψεις μου από αυτό το μακρινό ευτυχισμένο παρελθόν.

«Ναι, είμαι εδώ. Εδώ δίπλα σου». Πάντα δίπλα σου, σκέφτηκα. Έφερα το χέρι μου στο μάγουλό της και την χάιδεψα απαλά προσπαθώντας να πάρω το βλέμμα μου από τον επίδεσμο που κάλυπτε το κεφάλι της. Εκλεισε τα μάτια της και άφησε το βάρος της στην παλάμη μου. «Μου έλειψες. Ήρθα να σε δω...» Τι άλλο να της έλεγα;

«Ιάσωνα... φοβάμαι... δεν ξέρω τι αλήθεια συμβαίνει, δεν θέλω να είμαι άλλο στο νο-

www.haniotika-nea.gr/podcast

Συντονίσου και άκου όπου και όποτε θες
 Διαθέσιμο σε: **Spotify, Anchor, Breaker, Castbox, Google, Apple, Overcast, Pocket Casts, RadioPublic**

podcast
 Χανιώτικα νέα

σοκομείο, δεν μπορώ να βλέπω τους γονείς μου να δακρύζουν...» Έσκυψε το κεφάλι της βουρκώνοντας.

Την αγκάλιασα.

«Φοβάμαι, Ιάσωνα...Φοβάμαι και σε θέλω δίπλα μου...»

«Ποτέ δεν έφυγα. Και ποτέ δεν θα το κάνω». Χάιδεψα την πλάτη της. «Θα είμαι πάντα εδώ. Θα περιμένω να βγεις και θα γίνουν όλα όπως παλιά. Θα 'σαι μια χαρά». Χαμογέλασα θλιμμένα. «Θα βγεις και θα συνεχίσουμε την υπέροχη ζωή μας». Όπως της κρατούσα το πρόσωπο μες στις παλάμες μου σκούπισα με τα δάχτυλά μου τα δάκρυά της από τα σμαραγδί μάτια της.

Διαισθάνθηκα την παρουσία του γιατρού πίσω μου, κατάλαβα πως ο χρόνος μου είχε τελειώσει.

«Πρέπει να φύγω... θα τα ξαναπούμε...»

«Εντάξει. Θα τα πούμε...»

Έσφιξα τα μάτια μου. «Σ' αγαπώ πολύ». «Κι εγώ». Την άκουσα να ψιθυρίζει.

Και αυτή ήταν η τελευταία φορά που την είδα. Γιατί η ασθένεια στο τέλος τη νίκησε.

Έτσι η Αγάπη... έσβησε εκείνο το βράδυ. Χάθηκε... Την επόμενη μέρα έγινε η κηδεία. Ο

ουρανός ήταν μουντός με σύννεφα γεμάτα βροχή να κρέμονται πάνω του. Δεν έχυσα δάκρυ σε όλη τη διαδικασία. Έβλεπα όλους αυτούς τους ανθρώπους... να κλαίνε γύρω μου... να θρηνούν για μια ψυχούλα τόσο αγνή... που τόσο άδικα είχε χαθεί... Οι γονείς της μου σπάραξαν την καρδιά. Όσες ταινίες και αν είχα δει, όσα βιβλία κι αν είχα διαβάσει, τα ουρλιαχτά της μπτέρας της εκείνη τη μέρα θα τα θυμάμαι για πάντα και θα μου στοιχειώνουν τα όνειρα. Άρχισε να βρέχει. Στην αρχή ψιχάλες, έπειτα σταγόνες, έπειτα δυνατή βροχή. Ο πατέρας μου με πλησίασε και πάνοντάς με από τους ώμους μου είπε πως θα με περιμένουν στο αυτοκίνητο. Έμεινα μόνος... τελευταίος απ' όλους. Και μόνο τότε έκλαψα. Ούρλιαξα, μάτωσα, φώναξα, καταράστηκα τη ζωή, τη μοίρα μου να τη γνωρίσω και να την χάσω τόσο νωρίς. Τρελός από πόνο ορκίστηκα να μην ξαναγαπήσω. Ορκίστηκα τη μόνη θέση στην καρδιά μου να την

έχει για πάντα εκείνη. Εξαντλημένος από το κλάμα και κενός πλέον μέσα μου διπλώθηκα στα δυο μπροστά από τον τάφο πριν φύγω. Κοίταξα τα λασπωμένα ρούχα μου, τα

χέρια μου και εισέπνευσα τον κρύο αέρα τρέμοντας. Σηκώθηκα και έπειτα από ένα τελευταίο «αντίο» έφυγα...

Μέσα στον επόμενο χρόνο μετακομίσαμε. Οι γονείς μου με έβλεπαν να σβήνω μέρα με τη μέρα, να ξεχνάω να τρώω, να ξεχνάω να ζω. Ένωθα πως η ζωή μου σταμάτησε τη μέρα που πέθανε. Πως τα πόδια μου αρνούνταν να κάνουν βήμα χωρίς αυτήν. Πως βρισκόμουν σε ένα διαρκές σημειωτόν. Κι έτσι... τώρα βρίσκομαι εδώ. Σε ένα καινούργιο σχολείο για μια νέα αρχή. Μια νέα ζωή. Παίρνω άλλη μια βαθιά ανάσα για να βγω από τις αναμνήσεις. Πόσο πονούσα; Δεν πονούσα τόσο τώρα. Όχι... απλά οι πληγές μέσα μου δεν είχαν κλείσει. Κοίταξα αδιάφορα έξω από την πόρτα του σχολείου, ώσπου ένιωσα ένα χέρι να με χτυπά στον ώμο. Γύρισα. Ένα καστανομάλλικο κορίτσι στεκόταν πίσω μου. Τα καταγάλανα μάτια της μου κέντρισαν την προσοχή. Κοίταξα τα χείλη της στο χρώμα το σάπιου μήλου και ένιωσα ένα ρεύμα να διατρέχει το σώμα μου. Κάτι στον τρόπο που με κοιτούσε μου θύμιζε την Αγάπη. Και αισθάνθηκα κάτι που είχα να νιώσω δυο χρόνια τώρα.

«Γεια», μου λέει. «Καινούργιος εδώ;» Γνέφω καταφατικά και σηκώνομαι.

«Έλα μαζί μου τότε. Θα σε συστήσω στους άλλους.»

Τείνει το χέρι της και μου προσφέρει πλιόσπορους από ένα σακουλάκι. Τρέμοντας παίρνω μερικούς στη χούφτα μου. Στην επαφή με το δέρμα της νιώθω την καρδιά μου να βροντοχτυπάει στο στήθος μου. Το βλέμμα μου χάνεται στον ωκεανό των ματιών της.

Ίσως... ίσως λοιπόν να μην τελειώσε... Ίσως... να μπορέσω να νιώσω ότι ζω ξανά. Ίσως να μπορέσω να αγαπήσω πάλι.

«Πάμε;» με ρωτά. «Ετοιμοί», απαντώ. «Αλήθεια, πώς σε λένε;»

«Ιάσωνα». Σφίγγω το χέρι της και αισθάνομαι πάλι σαν να με διαπερνά ηλεκτρικό ρεύμα. Την ακολουθώ.

«Κι εσένα;» τη ρωτά. «Ποιο είναι το όνομά σου;» Με κοιτάει και χαμογελά γλυκά.

«Ελπίδα με λένε», απαντάει.

Μαντώ Μαυρογένη, 7ο Γυμνάσιο Χανίων (2ο βραβείο)

Av

Κλείνω τα μάτια και τη βλέπω ξανά. Στέκεται εκεί. Τα μπουκλωτά μαλλιά της πέφτουν απαλά στους ώμους της, το δέρμα της ηλιοκαμένο απ' τα παιχνίδια και το τρέξιμο έξω, τα ποδαράκια της λασπωμένα. Πάντα βγαίνει ξυπόλυτη και με παρακινεί να παίξουμε, να κυνηγήσουμε ακρίδες και πεταλούδες και πυγολαμπίδες, να παρατηρήσουμε τους σκίουρους όπως ανεβαίνουν στα δέντρα. Το όμορφο προσωπάκι της φωτίζεται απ' το γλυκό χαμόγελό της, τα μεγάλα μάτια της λάμπουν από τον ενθουσιασμό μόλις ακούει πως θα την συνοδέψω στις μικρές της περιπέτειες.

Η φωνή του Πολύδωρου με επαναφέρει στην πραγματικότητα.

«Φίλε, είσαι καλά;» ρωτάει, ακουμπώντας το χέρι του στην πλάτη μου. Από το βλέμμα στο πρόσωπό του ξέρω πως έχει καταλάβει τι σκεφτόμουν.

«Δεν ξέρω...», απαντάω εγώ. Και αλήθεια δεν ξέρω. Δεν έχει περάσει ακόμη πολύς καιρός από τότε που... Που την έχασα...

Τη μικρή μου Αννούλα... Την αδερφούλα μου. Κι ακόμα δεν μπορώ να συγκρατήσω τα δάκρυά μου στη σκέψη της, στη θύμηση του ποια ήταν, του τι σήμαινε για μένα... Την αγαπούσα τόσο πολύ, κι ας ήταν εννέα χρόνια μικρότερή μου, κι ας ήταν εξαντλητικά ενεργητική, κι ας μην έκανε πάντα πουχία όταν έπρεπε να διαβάσω για τις εξετάσεις, κι ας έπρεπε να τρέχω να την ψάχνω στα τριγύρω χωράφια όταν νύχτωνε και δεν είχε γυρίσει σπίτι ακόμα, παρασυρμένη από την πανέμορφη

φύση σε αυτή τη μεριά του χωριού. Και δεν μπορούσα παρά να κατηγορώ εμένα και μόνο εμένα γι' αυτό που συνέβη, γιατί δεν είχα φανεί αρκετά ικανός, γιατί δεν την πρόσεχα όσο θα έπρεπε, γιατί δεν ήμουν ο αδερφός που της άξιζε. Γιατί την άφησα απ' τη ματιά μου και εκείνη έφυγε, ακολουθώντας κάποιο άλλο παιδί στους δρόμους του χωριού, και δεν ξαναγύρισε ποτέ, παρασυρμένη από τις ρόδες ενός φορτηγού που ξέχασε να σταματήσει στην πινακίδα με την επιγραφή STOP γραμμένη πάνω της με μεγάλα άσπρα

γράμματα. Είχε φύγει, είχε γλιστρήσει μέσα απ' τα χέρια μου, και τώρα πια τίποτα δεν μπορεί να τη φέρει πίσω. Και δεν το αντέχω αυτό.

Η Άρτεμις σηκώνεται από τα μαξιλάρια που καθόταν μέχρι τώρα, και έρχεται και κάθεται δίπλα μου, καλύπτοντας την παλάμη μου με τις δικές της. Με κοιτάζει ανήσυχη. Τα μάτια μου είναι υγρά από τα δάκρυα που προσπαθώ να συγκρατήσω για άλλη μια φορά, οι ανάσες μου βγαίνουν τρεμάμενες, τα χέρια μου έχουν πέσει σαν νεκρά στα

λυγισμένα γόνατά μου. Η Άρτεμις γέρνει και ακουμπάει στον ώμο μου, καί δεύοντας με το ένα χέρι την πλάτη μου απαλά. Δεν τη διώχνω. «Έχω μια ιδέα», λέει

σιγανά ύστερα από λίγο, σπάζοντας τη βαριά πουχία που έχει επικρατήσει. «Την γνωρίζαμε όλοι», συνεχίζει λίγο πιο δυνατά, στρεφόμενη

προς τον Πολ, τον Σταύρο και τη Μία, που κάθονται κι αυτοί σε μαξιλάρια κοντά μας, στη βεράντα του σπιτιού μου. «Και έχουμε όλοι περάσει χρόνο μαζί της. Ξέρουμε πόσο ανέμελη και χαρωπή ήταν, πόσο της άρεσε να γελάει. Ας θυμηθεί ο καθένας μας μια στιγμή της που θέλουμε να κρατήσουμε για πάντα». Σηκώνει τη ματιά της και με κοιτάει, βυθίζοντας το βλέμμα της, καθρέφτη του έναστρου ουρανού, στο δικό μου. Της χαμογελάω αχνά, λυπημένα. Το ίδιο κάνει κι αυτή. Μερικές φορές μου θυμίζει τόσο την Άννα...

Ο Σταύρος ξεκινάει να μιλά. «Θυμάμαι πέρσι, όταν είχα έρθει σπίτι σου για μια εργασία ιστορίας, που σε είχα βρει στην κουζίνα με την μπτέρα σου και την Άννα να φτιάχνετε εκείνα τα πεντανόστιμα κεκάκια. Ήταν καλυμμένη με αλεύρι και κακάο και ανακάτευε το ζυμάρι με τόση προσήλωση που χαιρόσουν να τη βλέπεις. Κάποια στιγμή σε κοίταξε και παρατήρησε πως ήσουν αγέλαστος, σταμάτησε το ανακάτεμα, πήρε αλεύρι και το φύσηξε στο πρόσωπό σου, κι εσύ αμέσως έσκασες στα γέλια. Και αργότερα, όταν ήμασταν στο δωμάτιό σου γράφοντας την εργασία, είχε εμφανιστεί με έναν δίσκο από τα ψημένα πια κεκάκια, πασπαλισμένα με όση περισσότερη πολύχρωμη τρούφα μπορούσε να τουςβάλει. Ήταν τόσο γλυκιά και τόσο περήφανη για τα κεκάκια της». Ο Σταύρος με κοιτάει και χαμογελάει. Ήταν αλήθεια, η Άννα ήξερε πάντα πώς να με κάνει να γελάσω, ακόμα και με τα πιο μικρά πράγ-

ματα. Τον λόγο παίρνει η Μία.

«Μια φορά που ήμουν εδώ με τον Πολ, είχε φτιάξει αυτοσχέδιες στολές πειρατών για όλους μας, θυμάστε; Εκείνη είχε φορέσει ένα κάλυμμα ματιού και μια μπαντάνα, και ήμασταν οι περιβόητοι «Κερασάτοι» που έκλεβαν κεράσια από τις κουζίνες ανυποψίαστων ανθρώπων. Η μητέρα σου είχε αρχίσει να αμφιβάλει αν είχε όντως πάρει κεράσια εκείνη τη μέρα».

«Η τότε που ζωγραφίζαμε όλοι μαζί και είχαμε καταλήξει να κυνηγάμε ο ένας τον άλλον για να του βάψουμε το πρόσωπο; Θυμάστε πώς είχε γίνει η Αννούλα;» προσθέτει ο Πολ, και όλοι γελάμε στη θύμηση μιας πολύχρωμης, εξάχρονης Άννας να τρέχει πέρα δώθε με δυο πινέλα στα χέρια, γελώντας με την τσιριχτή φωνούλα της.

Σφίγγω το χέρι της Άρτεμις, που ακόμα κρατάει το δικό μου και αναστενάζω, κοιτώντας κάτω, το ξύλινο πάτωμα της βεράντας. Κόβω ένα χορταράκι που ξεπροβάλλει ανάμεσα στα σανίδα και περνάω κι εγώ το χέρι μου στους ώμους της Άρτεμις.

«Βατράχια. Μια μέρα είχαμε πάει να πιάσουμε βατράχια. Ήταν νωρίς το πρωί, και είχα κοιμηθεί εδώ την προηγούμενη. Η Άννα σε είχε πιάσει από το χέρι και σε τράβηξε έξω, μου είπε να σας ακολουθήσω. Πρώτα είχαμε κυνηγήσει ακρίδες και είχαμε φτιάξει στεφάνια από λουλούδια. Σου είχε φορέσει το δικό της, κι όσο καθόταν ακίνητη για να της βάλω αυτό που είχα φτιάξει εγώ, εκείνη σου έλεγε πώς να πλέξεις λουλούδια στα μαλλιά μου». Η Άρτεμις κάνει μια παύση και με κοιτάει γλυκά. «Μετά, στολισμένοι και λερωμένοι όπως ήμασταν, μας είπε πως δεν είχε πιάσει ποτέ της βατράχια. Οπότε κι εμείς την πήραμε και πήγαμε στο ποταμάκι εδώ παρακάτω, που είναι γεμάτο. Βγάλαμε τα παπούτσια και μπήκαμε στο νερό, για να γρα-

πώσουμε ένα-δυο. Ο πατέρας σου είχε έρθει αργότερα, φέρνοντας κολατσιό, και είχε φωνάξει και την μητέρα σου για να μας βοηθήσουν κι αυτοί... Και όταν επιτέλους πιάσαμε ένα, η Άν του έφτιαξε κι αυτού ένα στεφάνι από λουλούδια και τον πάντρεψε με τη γάτα σας. Μετά... Πάντρεψε κι εμάς...».

Το πρόσωπό της κοκκινίζει ελαφρά όταν το λέει αυτό, μα μπορώ να δω τα μάτια της να γυαλίζουν απ' τα δάκρυα. Κοιτώντας τα παιδιά, εκεί που πριν λίγο άκουγα κασκόγελα για την παντρεία, βλέπω λυπημένα βλέμματα στα πρόσωπα όλων τους. Η Άννα δεν ήταν μόνο η μικρή μου αδερφή για κανέναν μας. Ήταν αυτή που μας είχε ενώσει εξ αρχής, αυτή που μας έφερε κοντά, που με τον παιδιαστικό τρόπο της μας δίδαξε τι είναι να αγαπάς κάποιον, τι είναι φιλία, παιχνίδι, ζωή.

«Θυμάστε την πρώτη νύχτα;» τους ρωτάω τότε εγώ. «Την πρώτη νύχτα που βρεθήκαμε όλοι μαζί;» Κοιταζόμαστε, και ένα ακνό χαμόγελο κάνει και πάλι την εμφάνισή του. «Τότε δεν γνώριζα κανέναν σας καλά ακόμα, κι εσείς – εκτός από τον Πολ και την Άρτεμις – δεν κάνατε πολλή παρέα. Εκείνο το απόγευμα η Άν επέμενε να πάμε βόλτα, να περπατήσουμε τα στενά. Είδαμε την Μία να ζωγραφίζει κάτω από ένα δέντρο, εσένα, Σταύρο, να περπατάς αργά με τα ακουστικά σου, και Πολ, Άρτεμις, εσείς γελούσατε καθισμένοι σε ένα παγκάκι. Η Άννα σας είχε προσκαλέσει όλους να δοκιμάσετε το γλυκό που είχαμε φτιάξει νωρίτερα, και 'απλά δεν μπορούσατε να αντισταθείτε στη γλυκιά φατσούλα της', έτσι μου είπατε. Εκείνο το βράδυ είχαμε κάτσει σε μαξιλάρια στη βεράντα, τρώγοντας γλυκό και πίνοντας τσάι, και λέγαμε ιστορίες ξαπλωμένοι κάτω από τα αστέρια. Από τότε το κάναμε συνέχεια, και κοιτάξετε μας τώρα».

Η Μία, ο Πολ και ο Σταύρος είχαν μαζευτεί γύρω από μένα και την Άρτεμις όσο μιλούσα, και είμαστε πια ανίκανοι να συγκρατήσουμε τα δάκρυά μας, αγκαλιασμένοι κάτω απ' το ίδιο φως αστεριών που βρισκόμασταν κι εκείνη την πρώτη φορά. Μόνο που τώρα η Άννα δεν είναι εδώ. «Βλέπετε αυτό το λαμπερό αστέρι, εκεί πάνω;» Μπορώ να ακούσω τα λόγια που είχε πει τότε λες και ήταν μόλις χθες. «Αυτό είναι η είσοδος για ένα μυστικό κόσμο, που όλοι οι άνθρωποι ζουν μαζί! Και όλα τα ζώα ζουν κι αυτά μαζί τους, στη φύση!» «Αυτό είναι πανέμορφο, Άν» της είχα πει τότε εγώ, «μα είναι λίγο δύσκολο να φτάσει κανείς εκεί.» «Όχι!» είχε απαντήσει εκείνη αμέσως, «Πρέπει απλά όλοι να τους αγαπάνε όλους, και τα φυτά, και τα ζώακια, ακόμα και τις τίγρεις! Δεν ξέρω γιατί τις φοβάστε όλοι, είναι απλά μεγάλα χνουδωτά γατάκια κι αυτές! Μα αν δεν μάθουν όλοι να τους αγαπούν όλους, η πύλη του κόσμου αυτού δεν θα ανοίξει, και θα παραμείνει κρυφός, και αυτό είναι κρίμα, γιατί είναι πολύ ωραίος κόσμος!»

«Μου λείπει», λέω ψιθυριστά. «Μου λείπει πολύ».

«Το ξέρω. Κι εμάς».

Παραμένουμε σιωπηλοί και κοιτάμε ψηλά τον νυχτερινό θόλο, διάσπαρτο από αστέρια, πλανήτες, μακρινούς κόσμους που μάλλον ποτέ δε θα γνωρίσουμε. Μπορεί να μην το είχε καταλάβει τότε, μα η αλήθεια είναι πως η Άννα είχε καταφέρει να μας ξεκλειδώσει την πόρτα του κόσμου αυτού που περιέγραφε. Είχε χαράξει το μονοπάτι με την αισιοδοξία και την δημιουργικότητά της, η αγάπη της όχι μόνο για το ωραίο, αλλά και για το άσχημο είχε περάσει και σε εμάς. Και ξέρετε, όλα φαίνονται πιο όμορφα έτσι, αν κοιτάξεις τα προτερήματα των πραγμάτων, των ανθρώπων, αυτά που έχουν να προσφέρουν στον κό-

σμο, είτε αυτά είναι μικρά είτε μεγάλα. Και αυτή η ομορφιά είναι κάτι που ο κόσμος στις μέρες μας χρειάζεται. Κάπως, η Άννα το ήξερε αυτό. Και τώρα πια, το ξέρω κι εγώ. Και θα κάνω ό,τι μπορώ για να το δείξω και στους άλλους. Για χάρη της. Γιατί αυτό είναι το μόνο που θα ήθελε ποτέ από μένα.

Όπως κοιτάμε το στερέωμα, η Μία δείχνει με το δάχτυλό της κάτι να κινείται εκεί ψηλά.

«Κοιτάξτε!»

«Πεφταστέρια», ψιθυρίζει η Άρτεμις.

Ακολουθούμε αργά με τη ματιά μας τη νοητή γραμμή που αφήνουν πίσω τους, το ένα μετά το άλλο τα ιπτάμενα αυτά σώματα στην καθοδική τους πορεία. Άραγε να φωτίζουν καθόλου την πύλη του κόσμου σου, Άννα; Άραγε κάποιο από αυτά να οδηγήσει στ' αλήθεια εκεί, και να αρκεί να το κοιτάξεις για να σε πάει όπου θέλεις να φτάσεις; Άραγε να ακολουθούν κι άλλοι την πορεία του ελπίζοντας για ένα καλύτερο μέλλον, αναζητώντας αυτή την πύλη που είναι τόσο εύκολο μα και τόσο δύσκολο να βρεθεί;

Αφήνω άλλο ένα δάκρυ να τρέξει. Καθώς κάθομαι εδώ, περιτριγυρισμένος από τους φίλους μου, τη δεύτερη οικογένειά μου, τη φύση και τα άστρα, σκέφτομαι πως είχε δίκιο. Δεν είναι και τόσο δύσκολο τελικά, δεν είναι τόσο άσχημο. Και αν εδώ δεν είναι άσχημο, αν εδώ είναι όμορφο εκεί θα είναι σίγουρα μαγικά.

«Αντίο, μικρή μου Αννούλα. Συγγνώμη. Σου άξιζαν μόνο τα καλύτερα. Λυπάμαι που δεν τα κατάφερα. Ελπίζω να βρήκες αυτό που έψαχνες». Κοιτάζω τα παιδιά. Μου χαμογελάνε. «Γιατί εγώ νομίζω πως το βρήκα».

Αφροδίτη Μανάκου, 7ο Γυμνάσιο Χανίων (3ο βραβείο)

Βραβεύσεις Λυκείου

Η απόσυρση

«**Η**ταν άδικο... Τώρα θα μου πεις και η ζωή άδικη είναι. Όταν ωριμάσεις και αρχίζεις να καταλαβαίνεις το νόημα της ζωής, τότε πρέπει να πεθάνεις» σκέφτηκε, ενώ κοίταζε τον εγγονό του να διαβάσει ένα παλιό, κιτρινωμένο βιβλίο. «Πού να το είχε βρει άραγε; Υπήρχαν ακόμη βιβλία;» Βυθισμένος στις σκέψεις του αναλογίστηκε τη ζωή του. Η κόρη του και ο γαμπρός του δούλευαν όλη την ημέρα, κάθε μέρα και αμείβονταν με ψίχουλα. Συναντιόνταν μονάχα τη νύχτα που πήγαιναν για ύπνο, αφού έπαιρναν όλοι μαζί το βραδινό τους χάπι για να τους κόψει την όρεξη. Ζούσαν, όχι ζούσαν, υπήρχαν όλοι μαζί σε ένα μικρό, παλιό διαμέρισμα, σε μια γειτονιά φτωχική και μίζερη. Η ζωή είχε αλλάξει πολύ τα τελευταία εκατό χρόνια. Τίποτα δεν ήταν όπως παλιά.

Η κατάσταση στη Χώρα είχε ξεφύγει. Ο πληθυσμός είχε αυξηθεί ραγδαία. Τόσο

πολύ που τα τρόφιμα δεν έφταναν για όλους. Η γη λόγω της μόλυνσης και της συνεχιζόμενης καταστροφικής αсуδοσίας των ανθρώπων δεν παρήγαγε όπως πριν. Είχε στεγνώσει το χώμα, δεν έδινε καρπούς και για το λόγο αυτό, για να καλυφθεί η παγκόσμια πείνα είχαν εφευρεθεί χάπια. Χάπια που έκοβαν την όρεξη και έδιναν ενέργεια. Το φαγητό ήταν είδος πολυτελείας. Μόνο οι πολύ πλούσιοι έτρωγαν. Αυτοί οι λίγοι που είχαν την εξουσία στη Χώρα και κινούσαν τα νήματα. Οι υπόλοιποι ήταν απλά πιόνια. Πιόνια στο έλεος της παγκόσμιας κρίσης. Το Κράτος επέβαλε βαρύτατους φόρους και πλήρωνε ελάχιστους μισθούς. Οι άνθρωποι δούλευαν ασταμάτητα για το Κράτος μέχρι τα 80 τους χρόνια και ύστερα αντί για σύνταξη, εφαρμοζόταν η απόσυρση. Την προσέφεραν σαν μια ευκαιρία, σε όσους επιθυμούσαν μια καλύτερη ζωή για την οι-

κογένειά τους. Να μπορούν νόμιμα να αποσύρουν τους ηλικιωμένους τους.

Ο νόμος της απόσυρσης ίσχυε για πολλά χρόνια. Από τότε που θυμάται τον εαυτό του, άκουγε για τους άντρες με τις λευκές ποδιές που έπαιρναν τους γέροντες και δεν τους ξανάβλεπε ποτέ ανθρώπου μάτι. Ήταν περίεργος να μάθει πού πήγαιναν και γιατί δεν επέστρεφαν πίσω.

Ήταν παιδί ακόμα, όταν για πρώτη φορά είδε το μαύρο βανάκι, με τα φιμέ τζάμια, να παρκάρε έξω από το διπλανό σπίτι. Οι άντρες με τις λευκές ποδιές μπήκαν μέσα και βγήκαν τραβώντας την 80χρονη γυναίκα. Από πίσω τα δύο παιδιά της, την αγκάλιαζαν, τη φιλούσαν και φώναζαν «Συγγνώμη...» με δάκρυα στα μάτια. Ήταν το πιο τραγικό θέαμα που είχε δει ποτέ του.

Μόλις έκλεισε τα 18 του χρόνια, με την ενηλικίωση του, ενημερώθηκε για την

ύπαρξη του συγκεκριμένου νόμου. Κάθε πολίτης μπορούσε να αποσύρει, να ευθανάτωσει τους αγαπημένους του γονείς, ή ακόμα και τους άτεκνους συγγενείς δεύτερου και τρίτου βαθμού, μόλις αυτοί έφθάναν στην ηλικία των 80 ετών, στην ηλικία που σταματούσαν τη δουλειά και υπό άλλες συνθήκες θα έβγαιναν σε σύνταξη. Μπορεί το προσδόκιμο ζωής να είχε αυξηθεί και οι άνθρωποι να ήταν σε θέση να ζήσουν μέχρι τα 150, αλλά αυτό είχε γίνει μόνο και μόνο για να δουλεύουν περισσότερα χρόνια. Με αυτό το νομοθέτημα, από τη μία πλευρά, το Κράτος έλεγχε την αύξηση του πληθυσμού και ταυτόχρονα γλίτωνε χρήματα από τις συντάξεις και κυρίως την ακριβή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ατόμων που δεν μπορούσαν πλέον να προσφέρουν τίποτα. Από την άλλη πλευρά, το Κράτος προσέφερε ως αντάλλαγμα ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσό, αντίστοιχο μιας καλής

ασφάλειας ζωής, που θα μπορούσε να συντηρήσει μια οικογένεια για ένα διάστημα 10 ετών.

Το δίλημμα ήταν ξεκάθαρο. Είτε έδινες για απόσυρση τον γέρο σου και έπαιρνες τα λεφτά είτε κρατούσες τον γέρο και έμενες χωρίς λεφτά, να πρέπει να θρέψεις ακόμη έναν άνθρωπο. Τί θα διάλεγες; Χρήματα ή ανθρώπινες σχέσεις; Πόσο άνθρωπος θα ένιωθες μια τέτοια στιγμή που θα έπρεπε εσύ να επιλέξεις ανάμεσα στον πατέρα σου και στον εαυτό σου; Δύσκολη απόφαση, αλλά γνωστή η επιλογή. Οι περισσότεροι, με βαριά καρδιά αλήθεια, επέλεξαν την απόσυρση, ώστε να εξασφαλίσουν μια καλύτερη ζωή για την οικογένειά τους, έστω και πρόσκαιρη. Μετά είχε ο Θεός...

Από τη στιγμή που το Κράτος αναλάμβανε τους γέρους, ο μηχανισμός της απόσυρσης ενεργοποιούνταν. Οι άντρες με τις λευκές ποδιές καλούνταν και έφεραν εις πέρας το μακάβριο έργο τους. Μετά τις απαραίτητες υπογραφές της παράδοσης- παραλαβής, ο γέρος με τη θέληση του ή όχι, έμπαινε με προσοχή στο μαύρο βανάκι και πήγαινε στο Κέντρο Διαγραφής. Εκεί μέσα σε ένα άσπρο δωμάτιο θα άφηνε την τελευταία του πνοή μόνος, ύστερα από μια θανατηφόρα ένεση. Όλα γίνονταν αυτοματοποιημένα, χωρίς λάθη και συναισθηματισμούς. Ήταν υπόθεση μερικών δευτερολέπτων. Στη συνέχεια το γέρικο κορμί καιγόταν και οι στάχτες επιστρέφονταν στην οικογένεια μαζί με τα χρήματα. Όλα στο ίδιο κουτί, με ένα λιτό σημείωμα:

«Πήρατε τη σωστή απόφαση.

Μην διστάσετε να επαναλάβετε την απόσυρση στο μέλλον».

Ήταν πεπεισμένος ότι δεν θα απέσυρε ποτέ τον δικό του πατέρα. Του είχε μεγάλη αδυναμία, επειδή δεν είχε γνωρίσει μητέρα, μιας και αυτή είχε πεθάνει στη γέννα. Έτσι, ο πατέρας του ήταν η μόνη οικογένεια που είχε. Όμως τα χρόνια πέρασαν, μεγάλωσε, παντρεύτηκε και έκανε τη δική του οικογένεια. Τα οικονομικά ωστόσο δεν πήγαιναν καθόλου καλά και ο πατέρας του όλο και πλησίαζε την ηλικία των 80. Ήταν μια καλή λύση, ώστε να διευκολυνθεί η κατάσταση. Ύστερα από πολλές συζητήσεις και πολλές τύψεις, με πόνο στην καρδιά, πήρε την δύσκολη απόφαση και τελικά απέσυρε τον πατέρα του.

Τα χρόνια περνούσαν και η κατάσταση της Χώρας ήταν όλο και πιο ανυπόφορη. Η πείνα μάστιζε όλες τις οικογένειες και σε πολλές από αυτές τα μέλη χάνονταν από αρρώστιες. Μια από αυτές τις απώλειες αποτελούσε η γυναίκα του. Όπως συνέβη και σε αυτόν, έτσι και η κόρη του

μεγάλωσε μονάχα με πατέρα. Ήταν πολύ δεμένοι οι δυο τους και παρά τις δύσκολες συνθήκες ζωής, κατάφερναν να περνούν καλά στον λιγοστό χρόνο που αυτός δεν δούλευε.

Και τώρα στο παρόν... Ήξερε ποια είναι η σωστή απόφαση που έπρεπε να πάρουν και να αντιμετωπίσουν ύστερα, ενωμένοι σαν οικογένεια. Ως πατέρας έπρεπε να εξασφαλίσει μια καλή ζωή για το παιδί του. Το μέλλον του παιδιού, όχι το δικό του... Αυτός είχε παρελθόν και παρόν. Το μέλλον είναι για τα παιδιά. Το μέλλον είναι τα παιδιά.

Με αυτές τις σκέψεις περίμενε την κόρη και τον γαμπρό του για να πιουν όλοι μαζί το βραδινό τους χάπι. Ο εγγονός του είχε ήδη αποκοιμηθεί στον καναπέ. Σηκώθηκε, τον έβαλε στο κρεβάτι του και τον φίλησε στο μέτωπο με τρυφερότητα. «Αυτό είναι το μέλλον μου. Και τώρα κοιμάται ήσυχο.»

Μέχρι να επιστρέψει στο σαλόνι, ο γαμπρός και η κόρη του είχαν ήδη γυρίσει από τη δουλειά και είχαν καθίσει στο τραπέζι. Ο λαιμός του τον έσφιγγε και τα χέρια του έτρεμαν. Η κόρη του φαινόταν ήρεμη, λίγο κουρασμένη. Τους έδωσε τα χάπια τους μαζί με λίγο νερό και κάθισε στη θέση του.

«Αύριο είναι η τελευταία μου μέρα», ξεφώνησε τελικά λες και ήταν το πιο φυσιολογικό πράγμα στον κόσμο. «Στη δουλειά» πρόσθεσε η κόρη του χωρίς καν να τον κοιτάξει. «Πρέπει να αποσυρθώ. Για το μέλλον του παιδιού σας και το δικό σας» συνέχισε αυτός. Η κόρη του σήκωσε το κεφάλι της και τον κοίταξε αποφασισμένη και σίγουρη «Σε παρακαλώ, πατέρα. Δεν θα αποσυρθεί κανένας. Εγώ δεν υπογράφω τίποτα. Δεν θα γίνω γρανάζι του Κράτους. Μπορούμε να τα καταφέρουμε και χωρίς αυτά τα λεφτά, πατέρα. Είμαστε νέοι και δυνατοί. Όλα τα μπορούμε. Εσύ μου το έμαθες αυτό». «Δεν ήθελα να σε στενοχωρήσω, παιδί μου. Εσύ ξέρεις καλύτερα ποιο είναι το σωστό» της είπε και πήγε στο δωμάτιο του.

Είχε πάρει ήδη την απόφασή του. Έτσι έπρεπε να γίνει. Σύγκρινε τον εαυτό του με την κόρη του, όταν χρειάστηκε να πάρει την ίδια απόφαση και συνειδητοποίησε πόσο δυνατή ήταν αυτή και πόσο αδύναμος αποδείχτηκε εκείνος. Δεν σκόπευε να ξαναφανεί τόσο λίγος. Αυτό που είχε σκοπό να κάνει ήταν μια πράξη αγάπης για τους δικούς του και ταυτόχρονα μια πράξη εξιλέωσης προς τον δικό του πατέ-

ρα. Απόλυτα συνειδητοποιημένος, έσβησε το φως, ξάπλωσε στο σκληρό κρεβάτι και έκλεισε τα μάτια του.

Πολύ πρωί, όπως κάθε μέρα, ετοιμάστηκαν όλοι και χωρίς πολλά λόγια ο καθένας πήγε στη δουλειά του. Έμεινε στη δουλειά ως το μεσημέρι και μετά προφασιζόμενος ασθένεια επέστρεψε γρήγορα στο σπίτι. Ήθελε να είναι μόνος όταν θα γίνονταν όλα. Αμέσως άρπαξε το τηλέφωνο και πληκτρολόγησε τον αριθμό. «Καλέσατε το Κέντρο Διαγραφής...» ακούστηκε από την άλλη μεριά της γραμμής.

Είχε λίγο χρόνο μέχρι το μαύρο βανάκι με τα φιμέ τζάμια να φτάσει έξω από το σπίτι του. Έσκισε την πρώτη σελίδα από το κιτρινωμένο βιβλίο του εγγονού του και έγραψε ένα αποχαιρετιστήριο σημείωμα στην κόρη του: «Εσείς είστε το μέλλον μου. Θα είμαι πάντα μαζί σου. Σας αγαπώ.» Τοποθέτησε τη σελίδα στο τραπέζι μαζί με το κουτί με τα χάπια του που δε θα χρειαζόταν πια. Έκανε μια βόλτα μέσα στο σπίτι. Κοίταξε το ρολόι. Είχε δέκα λεπτά. «Πόσο τραγικό. Να ξέρει κανείς πότε θα πεθάνει» σκέφτηκε και ένα δάκρυ διέσχισε το ρυτιδιασμένο, σαν ανάγλυφο πρόσωπό του.

Η στιγμή αυτή διακόπηκε από ένα χτύπημα στην πόρτα. Είχαν έρθει. Σκούπισε το δάκρυ του και άνοιξε. Πρώτα του έδωσαν το χαρτί ώστε να υπογράψει τα χαρτιά της απόσυρσης. Οι λευκοφορεμένοι άντρες έδειχναν έκπληκτοι, λες και έβλεπαν πρώτη φορά πατέρα να θυσιάζεται για το παιδί του.

Κατευθύνθηκαν όλοι μαζί με απόλυτη ηρεμία προς το βανάκι. Μπήκαν μέσα και κάθισαν πίσω. Ο οδηγός, μια μυστήρια όψη με μαύρο κοστούμι και γυαλιά που έκρυβαν τα μάτια του, ξεκίνησε να οδηγεί. «Σε μια ώρα θα έχουν όλα τελειώσει», του είπαν. Η κόρη του θα επέστρεφε στο σπίτι αργά το απόγευμα. Σκεπτόμενος τον πόνο της, όταν θα έβλεπε

το σημείωμα ένιωσε μια μαχαιριά στην καρδιά του.

Στο μεταξύ ο γαμπρός, η κόρη και το εγγόνι του επέστρεψαν σπίτι. Ο γαμπρός βρήκε πρώτος το σημείωμα και το διάβασε δυνατά. Η κόρη ξέσπασε σε κλάματα. Δεν μπορούσε να πιστέψει αυτό που είχε συμβεί. Άρχισε να παίρνει τηλεφωνα. Στο Κέντρο Διαγραφής. Να μην γίνει, να περιμένουν, δεν είχε υπογράψει η ίδια για την απόσυρση, να σταματήσει η διαδικασία. Στο κάτω κάτω, αλλάξαμε γνώμη!

Δεν μπορούσε να γίνει τίποτα. Δεν άλλαζε αυτή η απόφαση. Ο μηχανισμός είχε ενεργοποιηθεί και ήταν αυτοματοποιημένος. Τα βήματα ήταν συγκεκριμένα και πήγαιναν μόνο προς τα μπρος, χωρίςπισωγυρίσματα.

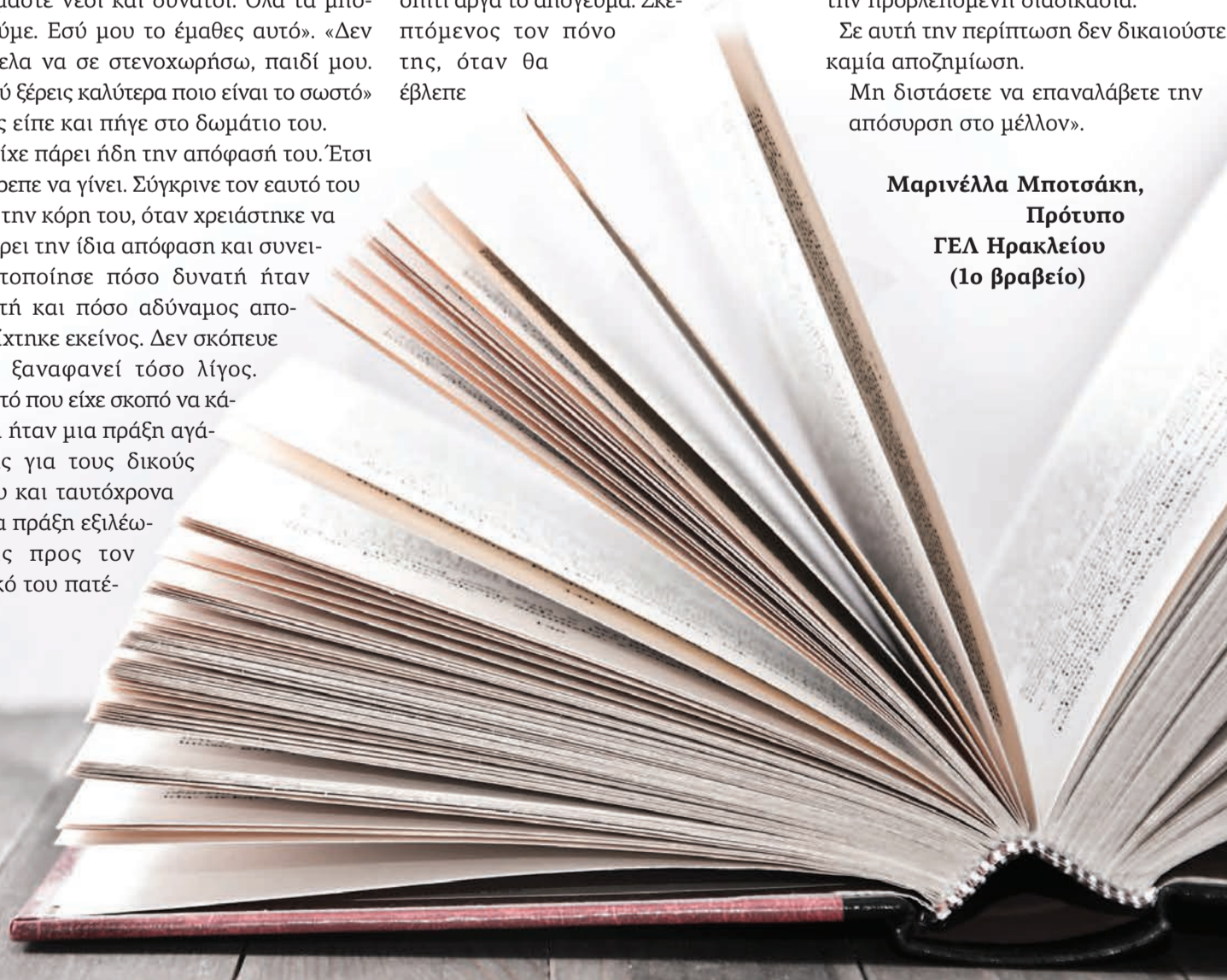
Δεκαπέντε λεπτά χώριζαν το βανάκι από το Κέντρο Διαγραφής. Είχε πλέον νυχτώσει, όταν άνοιξαν οι ουρανοί σε μια ξαφνική καταιγίδα. Μια καταιγίδα από αυτές που δεν βλέπεις τίποτα στο μισό μέτρο. Οι υαλοκαθαριστήρες δούλευαν στο φουλ, όταν ξαφνικά κάτι πετάχτηκε στη μέση του δρόμου. Έγιναν όλα τόσο γρήγορα, σε κλάσματα του δευτερολέπτου, βίαια και ο οδηγός δεν είχε καθόλου χρόνο για να αντιδράσει. Έστριψε ενστικτωδώς απότομα, το τιμόνι για να το αποφύγει. Έχασε τον έλεγχο και βγήκε από το δρόμο. Το βανάκι βρέθηκε διαλυμένο από την κατρακύλα στο τέλος του γκρεμού.

Την επόμενη μέρα η κόρη και ο γαμπρός περίμεναν να παραλάβουν τις στάχτες και τα χρήματα της απόσυρσης. Η πόρτα χτύπησε και οι άντρες με τις λευκές στολές παρέδωσαν το κουτί. Η κόρη το τοποθέτησε στο τραπέζι και πνιγμένη στα δάκρυα το άνοιξε. Το κουτί περιείχε τις στάχτες και ένα λιτό σημείωμα που έγραφε: «Η απόσυρση δεν πραγματοποιήθηκε με την προβλεπόμενη διαδικασία.

Σε αυτή την περίπτωση δεν δικαιούστε καμία αποζημίωση.

Μην διστάσετε να επαναλάβετε την απόσυρση στο μέλλον».

Μαρινέλλα Μποτσάκη,
Πρότυπο
ΓΕΛ Ηρακλείου
(1ο βραβείο)

Χάρτινοι γερανοί

«Νούμερο 101: Οριγκάμι»

Περασμένα μεσάνυχτα Κυριακής. Η οθόνη του λάπτοπ, το μόνο φως στο δωμάτιο. Ψάχνω κάτι να με πρεμύσει. Έχω δοκιμάσει χαμομήλι με μέλι, ζεστό μπάνιο, παζλ, μέχρι και διαλογισμό. Τίποτα. Τέσσερις ώρες προσπάθουσα να καθησυχάσω την Αντωνία. Χωρίς αποτέλεσμα. Δεν περίμενα να την επηρεάσει τόσο πολύ η καραντίνα. Και δεν καταφέρνω να την πρεμύσω. Και τώρα είμαι εγώ αυτή που έχει το άγχος. Που ήμουν; Ναι. Στα αγχολυτικά. Απ' ό,τι φαίνεται πρέπει να ζητήσω βοήθεια από το διαδίκτυο. Ψάχνω για οτιδήποτε θα με βοηθήσει να ξεφύγω για λίγο από τον κόσμο. Ανοίγω το πρώτο άρθρο που βρέθηκε μπροστά μου. Προσπερνάω το μεγαλύτερο μέρος της λίστας. Το μάτι μου πέφτει στην επιλογή 101.

Τα οριγκάμι είναι ιαπωνικές κατασκευές. Από ένα κομμάτι χαρτί φτιάχνεις ένα ζωάκι, μια μινιατούρα πτηνού, ένα χάρτινο δοχείο. Η λέξη δεν μου είναι άγνωστη. Έχω ξαναφτιάξει οριγκάμι, πρώτη δημοτικού στα εικαστικά. Μόνο που εκείνη τη μέρα, ο χάρτινος χαρταετός μου δεν επέστρεψε ποτέ σπίτι, αφού ο Γιωργάκης τον χρησιμοποίησε ως χαρτοπετσέτα για να σκουπίσει τα ψίχουλα από το τoστ. Αυτή ήταν η πιο κοντινή σχέση που είχα ως τώρα με τις ιαπωνικές κατασκευές. Και κάτι νουντλς από το καινούριο κατάστημα που άνοιξε το καλοκαίρι. Αν και, τώρα που το σκέφτομαι, αυτό είναι κινέζικο.

Ξεθάβω από τα συρτάρια μου έναν κύβο χαρτάκια σημειώσεων, από αυτά τα χρωματιστά που χρησιμοποιούμε και στο σχολείο. Ή μάλλον «χρησιμοποιούσαμε», γιατί πλέον όλα γίνονται ηλεκτρονικά. Όχι γιατί βρισκόμαστε στο 2040, αλλά γιατί είμαστε στα μέσα καραντίνας, και το πρωινό ξύπνημα για το σχολείο αντικαταστάθηκε με ένα κλικ στον σύνδεσμο του καθηγητή. Όμως δεν θέλω να το σκέφτομαι αυτό τώρα. Προτεραιότητα έχουν τα οριγκάμι.

Ας ξεκινήσω με κάτι απλό: Ένα κουτί. Συναρπαστικό, το ξέρω. Το απλό αυτό κουτί, όμως, μου κόστισε δύο κοψίματα στα χέρια από χαρτί, πέντε αποτυχημένες προσπάθειες και 15 ολόκληρα λεπτά. Πολλοί θα τα είχαν παρατήσει ήδη σε αυτό το σημείο και θα ορκίζονταν να μην ξαναπατήσουν στα κινέζικα της γωνίας – έτσι από πείσμα, ακόμα και αν τα οριγκάμι ήταν ιαπωνικά. Για κάποιον περίεργο λόγο όμως, είναι πολύ χαλαρωτικό να διπλώνεις, ξεδιπλώνεις, τσακίζεις και παλεύεις με ένα τετράγωνο χαρτί μέχρι να ανταμειφθείς – στην περίπτωση μου, με ένα κουτί. Θέλω κι άλλο. Αυτή τη φορά, όμως, όχι κουτάκια. Μπαίνω στην ενότητα με τα ζώα.

Οριγκάμι Γερανός. Το πτηνό, όχι το μηχανήμα.

«Ο γερανός στην Ιαπωνία αποτελεί ένα από τα ιερά πλάσματα, και φημολογείται ότι ζει 1000 χρόνια. Ένας αρχαίος ιαπωνικός θρύλος λέει μάλιστα ότι ο κάτοχος μιας τέ-

τοιας χιλιάδας γερανών οριγκάμι, δικαιούται να του εκπληρωθεί μια ευχή, όπως η μακροζωία ή ανάρρωση από βαριά ασθένεια ή τραυματισμό»

Καλά, ναι. Μπορεί να κάνει την Αντωνία να πάρει επιτέλους τα πάνω της; Εκεί θα τον παραδεχτώ.

Το επόμενο πρωί σηκώνομαι μισοκοιμισμένη και συνδέομαι στο πρώτο μάθημα της Δευτέρας. Χαίρομαι που σε πέντε λεπτά θα μπορέσω να ξανακοιμηθώ ανενόχλητη. Η τηλεκαίτευση μας έχει αντικαταστήσει με κουτάκια, σαν αυτά που έφτιαχνα χτες, χαμένα στη θάλασσα των κουτιών των συμμαθητών μου στην οθόνη του καθηγητή. Με αυτή τη σκέψη, σηκώνω το βλέμμα μου ψάχνοντας την Αντωνία, για να την καλημερίσω, όπως κάθε μέρα. Δεν είναι εδώ, όμως.

Αρχίζω και ανησυχώ.

Χωρίς να σκέφτομαι το μάθημα αυτή τη στιγμή, αρχίζω να την ψάχνω. Ανησυχώ ακόμα πιο πολύ, όταν δεν απαντάει ούτε στη δεύτερη κλήση μου. Τρεις αναπάντητες και δεκαπέντε μηνύματα μετά, καταφέρνω να τη βρω στο τηλέφωνο του σπιτιού της. Με καλημερίζει με μια κουρασμένη φωνή και ακολουθεί μια σειρά από δάκρυα και παράπονα.

«Χτες δεν μπορούσα να κοιμηθώ καθόλου, έμεινα άπνη ως τα ξημερώματα. Δεν θέλω

την τηλεκαίτευση, δεν θέλω την καραντίνα, δεν θέλω να είμαι άλλο κλεισμένη στο δωμάτιό μου. Θέλω να τελειώσει όλο αυτό, θέλω να ξαναβγούμε βόλτα χωρίς να ανησυχούμε για το τι ώρα θα επιστρέψουμε, ή αν έχουμε στείλει μήνυμα. Δεν αντέχω άλλο...»

Στ' αλήθεια, δεν περίμενα η Αντωνία να πάρει τόσο βαριά την καραντίνα. Το σπίτι της ήταν απομονωμένο σε ένα χωριό έξω από την πόλη. Το δωμάτιό της έγινε η σχολική τάξη, η τάξη των αγγλικών, η τραπεζαρία, ο ιδιωτικός της κινηματογράφος. Όχι ότι εμείς ζούσαμε διαφορετικά, αλλά η Αντωνία είχε πάρει την κατηφόρα. Άυπνες νύχτες, μισοτελειωμένες υποχρεώσεις, ατέλειωτες μέρες: αυτή ήταν η πραγματικότητα της. Για να ξεχαστεί συνήθως έκανε επιδρομή στα ντουλάπια με σνακ στην κουζίνα, ή μιλούσε με εμένα.

Τα τηλεφωνήματα της Αντωνίας είναι η δικιά μου καθημερινότητα. Κάθε απόγευμα, ακριβώς στις 8, μετά από το τελευταίο μάθημά της στο φροντιστήριο, μιλάμε με τις ώρες. Η συνομιλία μας είναι η ίδια: εκείνη στενοχωριέται και εγώ την καθησυχάζω. Μιλάει για το πόσο της λείπει ο πρωινός περίπατος στο σχολείο, η γεύση της τυρόπιτας του κυλικείου, ακόμα και τα πρόσωπα των καθηγητών που την εκνεύριζαν. Εγώ επιμένω πως το ξύπνημα στις 8:14 είναι πολύ καλύτερο την αναμονή για το λεωφορείο στις 7:10 και το σπιτικό σάντουιτς πιο υγιεινό από τα σφολιατοειδή του κυλικείου.

«Ναι, αλλά το πρωινό έχει διαφορετική γεύση όταν είμαστε μαζί».

Σιγά-σιγά όμως συνειδητοποιώ πως τα τηλεφωνήματα αυτά δεν είναι αρκετά. Η απουσία της από τις πρώτες ώρες είναι πλέον καθημερινό φαινόμενο. Από την μία μέρα στην άλλη, η φωνή της ακούγεται όλο και πιο εξαντλημένη μέσα από τη γραμμή του τηλεφώνου. Στην αρχή πίστεψα πως ήταν απλά κουρασμένη από την έλλειψη ύπνου. Ανησυχούσα περισσότερο όμως, όταν οι κλήσεις μας έγιναν μικρότερες, με την Αντωνία να μιλάει ακόμα λιγότερο. Οι απαντήσεις της από μεγάλες, γεμάτες απόγνωση και διαλείμματα για δάκρυα, μετατράπηκαν σε συντομότερες. Όσο εκείνη χειροτερεύει, η ανησυχία μου μεγαλώνει.

Πίσω στο πρωινό της Δευτέρας. Με το κλάμα της Αντωνίας στο ακουστικό του τηλεφώνου και τον καθηγητή στα νχεία του υπολογιστή, επιστρέφω στην ίδια κατάσταση που βρέθηκα χτες: Να ψάχνω για ένα αγχολυτικό. Ξαναανοίγω τις οδηγίες για οριγκάμι. Την αφήνω να μιλήσει, όσο ψάχνω τον γερανό που δεν κατάφερα να τελειώσω, γιατί με πήρε ο ύπνος στο βήμα 7/20. Εκείνη συνεχίζει. Κάθε παράπονό της και μια τσάκισι. Ένα βήμα πιο κοντά στο τελευταίο, στην ολοκλήρωση του γερανού.

Με το τελευταίο τσάκισμα τελειώνει και ο μονόλογος της. Μαζεύω την ψυχραιμία μου και απαντώ με αυτό που της έλεγα πάντα: Μην ανησυχείς, κάποια στιγμή θα τελειώσει, κάνε λίγη ακόμα υπομονή. Σαν κασετόφωνο, επαναλάβω κάθε φορά την συγκεκριμένη απάντηση, ακόμη και αν δεν ήμουν σίγουρη γι' αυτή.

Ο ρόλος της φίλης-θεραπεύτριας είναι δύσκολος. Και αγχωτικός.

Συνεχίζω με τα οριγκάμι, με την ελπίδα ο πόνος της να πετάξει μακριά, όπως και οι γερανοί που μεταναστεύουν. Αν και δυστυχώς, δεν είναι τόσο απλό. Προς το παρόν, τα χάρτινα πτηνά με βοηθούν να ξεχαστώ, παίρνοντας μαζί τους τις σκέψεις και την ανησυχία μου στο ταξίδι τους.

Απόγευμα Παρασκευής. Θα ήθελα πολύ να βάλω τη στολή της υπερ-ηρωίδας φίλης και να τρέξω να σηκώσω την Αντωνία από τα πατώματα. Αντί γι' αυτό, όμως, είμαι παγιδευμένη στο σπίτι. Για πέμπτη συνεχόμενη βραδιά μετά από την καταθλιπτική κλήση μας, είμαι μπροστά στην οθόνη του λάπτοπ και διπλώνω χαρτάκια. Λες και τα οριγκάμι θα μπορούσαν να την σώσουν από τα αντικαταθλιπτικά και εμένα από τα αγχολυτικά. Τα οριγκάμι παίρνουν το τρέμουλο από τα δάχτυλά μου και αντικαθιστούν τις σκέψεις μου με οδηγίες κατασκευής γερανών: πρώτα διπλώνουμε το χαρτί διαγώνια, μετά το ξαναδιπλώνουμε στη μέση μέχρι να έχουμε ένα τρίγωνο. Τσακίζουμε, ξεδιπλώνουμε, ανοίγουμε το χαρτί προσεκτικά, φτιάχνοντας και το δεύτερο φτερό. Όσο συγκεντρώνομαι στα βήματα αυτά, ξεχνάω την κατάσταση της φίλης μου, έστω για λίγο.

Ή μάλλον την αγνώ.

20 λεπτά μετά τις 8, περιμένω την κλήση της Αντωνίας. Η ώρα περνάει και με πιάνει ταχυπαλμία. Αποφασίζω να την καλέσω εγώ αυτή τη φορά. Όπως και χτες, η

φωνή της ίσα που ακούγεται μέσα από το ακουστικό. Όσο και να μου εξηγεί όμως ότι ξεχάστηκε και πως δεν είχε δει την ώρα, τόσο δεν την πιστεύω.

«Θέλεις να έρθω αύριο;».

Ίσως θα την βοηθήσει λίγη παρέα. Σίγουρα θα βοηθήσει εμένα.

«Ξέρω πως δεν μπορείς να έρθεις...»

«Μην ανησυχείς, κάτι θα σκεφτώ».

Δεν με νοιάζει αν με σταματήσουν για έλεγχο, ούτε αν πρέπει να καθαρίσω την κουζίνα και να σφουγγαρίσω το πάτωμα για ένα μήνα, για να πείσω τους γονείς μου να πάω στην Αντωνία. Ίσως είναι η μόνη μου ευκαιρία να την κάνω να νιώσει λίγο καλύτερα. Φοβάμαι όμως να αντικρίσω τη φίλη μου στην κατάσταση που βρίσκεται. Φαντάζομαι τα χειρότερα: μαύρους κύκλους κάτω από τα μάτια της, ξαπλωμένη στο παγωμένο πάτωμα να κοιτάζει το ταβάνι χωρίς ίχνος συναισθήματος. Μάλλον όμως βλέπω πολλές ταινίες τρόμου.

Όλο το βράδυ διπλώνω γερανούς όσο καταστρώνω το σχέδιό μου. Θα φέρω μαζί μου τα αγαπημένα της σνακ, θα αγοράσω μια τυρόπιτα από τον αγαπημένο της φούρνο και το αγαπημένο της γλυκό από το ζαχαροπλαστείο δίπλα στο σχολείο. Ίσως η τυρόπιτα να μην έχει την ίδια γεύση με εκείνη του κυλικείου ή από τη στεναχώρια της να μην αγγίξει τα γλυκά που θα της φέρω. Όμως αξίζει η προσπάθεια.

Το επόμενο πρωί ξυπνάω νωρίς. Ετοιμάζομαι πιο γρήγορα απ' ό,τι περίμενα και πριν το καταλάβω είμαστε με τους γονείς μου ήδη στον δρόμο. Σταματάμε για πρωινό και για τις εκπλήξεις της Αντωνίας, και

σε λίγο είμαι ήδη κάτω από το σπίτι της. Ανεβαίνω τις σκάλες προσεκτικά και προσπαθώ να σκέφτομαι θετικά. Θα της άρεσαν τα γλυκά; Θα ένιωθε άραγε καλύτερα;

Η μητέρα της μου ανοίγει την πόρτα και με καλωσορίζει. Περνάω ανάμεσα από το σαλόνι, τον διάδρομο, και παρατηρώ τις αλλαγές που έχουν γίνει. Έχω έρθει αρκετές φορές εδώ. Το σπίτι της μου είναι οικείο, κι ας πάει καιρός από την τελευταία φορά που το επισκέφτηκα. Η ζεστασιά του, όμως, κάνει μεγάλη αντίθεση με το θέαμα που αντικρίζω μόλις μπω στο δωμάτιο της Αντωνίας. Είναι ακριβώς όπως το φοβόμουν. Μέσα στο σκοτάδι και την ακαταστασία, εκείνη βρίσκεται μπροστά από το γραφείο της. Τετράδια και βιβλία σκορπισμένα παντού. Το δωμάτιο φωτίζεται μονάχα από το λίγο φως της μέρας, ανάμεσα από τις χαραμάδες της μπαλκονόπορτας.

Η Αντωνία μοιάζει πιο πολύ με ζόμπι παρά την κοπέλα που γνωρίζω τόσο καιρό. Αν κανείς την έβλεπε στην κατάσταση που βρίσκεται, θα έτρεχε φοβισμένος, για να μην του φάει τον εγκέφαλο. Ίσως όμως να έκανα λάθος στην επιλογή του μυθικού πλάσματος. Βρίσκω τον διακόπτη και ανοίγω το φως, κι εκείνη καλύπτει το πρόσωπό της με τις παλάμες της για να προστατευτεί, λες και είναι βαμπίρ. Αφού σηκώθηκε για να κλείσει τον διακόπτη, μου ρίχνει μια ματιά και πέφτει στην αγκαλιά μου.

«Μου έλειψες».

Αυτές ήταν και οι μόνες δύο λέξεις που μου είπε, πέρα από τις σύντομες απαντή-

Οξύμαχος Κλειονίκου Πειραιεύς

■ απλωμένος καθόταν και αναλογιζόταν το τι πέρασε όλα αυτά τα χρό-
■ νια. Ο ήλιος ήταν ψηλά και έλουζε όλη την Αθήνα. Καθαρός ουρανός.
■ Καλός καιρός. Άκουσε μια φωνή γνώριμη να καλημερίζει τον δούλο.

Πλησίασε το παράθυρο και είδε στην είσοδο εκείνον. Με έκπληξη φώναξε:

— Αγέλαε! Θυρωρέ, άφησέ τον να περάσει!

Βγήκε έξω τρέχοντας για να υποδεχτεί τον φίλο του. Δεν πρόλαβε να περάσει μέσα, όταν ο οικοδεσπότης όρμησε και τον αγκάλιασε. Αφού του προσέφερε νερό να πλυθεί, φαγητό να τραφεί και οίνο να πει, τον οδήγησε στο καθιστικό.

— Ξάπλωσε.

Είπε, και έδειξε με το χέρι του το ανάκλιτρο. Ο Αγέλαος ξάπλωσε, όπως έκανε και ο Οξύμαχος. Τότε ο οικοδεσπότης άρχισε περιέργως να ρωτάει τον φιλοξενούμενο.

— Τελείωσε ο πόλεμος;

— Όχι. Μερικοί από εμάς πήραν άδεια επιστροφής.

— Χάθηκαν πολλοί;

— Όχι, τα πράγματα έχουν ηρεμήσει για την ώρα. Οι Θηβαίοι ήταν μόνοι τους και καταφέραμε να τους νικήσουμε. Γι' αυτό είμαι εδώ τώρα.

— Ο γιος σου, ο Διόδωρος;

— Είναι εδώ, στην Αθήνα. Επιστρέψαμε μαζί.

— Δόξα τῷ Ἄρει.

— Εσύ πως είσαι; Πήγες καθόλου στην αγορά;

— Γιατί να πάω; Με ποιον να συνομιλήσω; Όλοι με αποφεύγουν. Μέχρι και η επίσκεψή σου θα αναφερθεί αύριο. Θα σου ζητήσουν τον λόγο: «Διά τι επισκέφθηκαν τούτον τον ιερόσυλον;»

— Υπερβάλλεις.

— Καθόλου. Δεν το έχεις καταλάβει; Η δημοκρατία μας είναι η αυταπάτη μας. Κρυβόμαστε πίσω από αυτή, όμως κατά βάθος κι εμείς οι ίδιοι γνωρίζουμε πως δεν είμαστε τίποτα περισσότερο από αλαζονικοί ηγεμόνες. Αυτή

είναι η γνώμη μου, και γι' αυτήν καταδιώκομαι. Ήδη ψάχουν ευκαιρία για να με εξοστρακίσουν κι εμένα από την Αθήνα. Εμένα, τον τελευταίο γιο του μεγάλου στρατηγού Κλειονίκου. Εμένα, που έσφαξα τα χέρια μου στον πόλεμο, και τώρα είμαι ανίκανος μέχρι και ένα ποτήρι οίνο να κρατήσω. Όταν εγώ κατέτρωγα τα χέρια μου στις μάχες,

να τα κόβω με τα ξίφη των βαρβάρων, αρπάζοντάς τα από τα χέρια τους, δεν ήξερα τότε ότι έκανα ένα τρομερό λάθος. Ήμουν νέος και άμυαλος, αλλά και φλογερός πολεμιστής. Με θυμάσαι; Θυμάσαι στην Σαλαμίνα, πώς ούρλιαζα και καταριόμουν τον βάρβαρο, ενώ αυτός πνιγόταν μαζί με τα ακρωτηριασμένα πλοία του; Θυμάσαι στις Πλαταιές, πώς γελούσαμε φωναχτά, όταν είδαμε τους Λακεδαιμονίους να έρχονται ως ενισχύσεις; Μετά την μάχη ο ίδιος μου ο πατέρας χρειάστηκε να μου αστράψει ένα γερό χτύπημα στο κεφάλι για να σταματήσω να χαίρομαι, λες και ο θεός Πάνας είχε μπει μέσα μου, και είχε αρχίσει, ο τραγοπόδαρος, να χορεύει. Τότε τα χέρια μου ήταν ματωμένα, πονούσα, όμως η χαρά αυτή, η χαρά ότι αυτά τα καταραμένα χέρια ήταν υπαίτια για την ελευθερία που θα έχουν τα παιδιά των Ελλήνων, έσβηνε τούτο τον πόνο. Τώρα όμως καταλαβαίνω πως οι φαντασιώσεις αυτές ήταν λάθος. Αυτό που τελικά έκανα ήταν να θυσιάσω αυτές τις παλάμες στον βωμό του εμφυλίου. Η ελευθερία και αυτό που ονειρευόμουν, βανδαλίστηκαν. Τα παιδιά των Ελλήνων, αντί να μείνουν ενωμένα, σαν τους σπλίτες, που πολεμούσαν αδελφωμένοι τον κοινό εχθρό, χαράμισαν την ελευθερία τους, ώστε να κερδίσουν χρήμα, φήμη, και να ικανοποιήσουν τις βρώμικες και αξιολύπτες προσδοκίες τους. Όμως με εμένα τι γίνεται; Η μόνη μου αποζημίωση ήταν η πραγματοποίηση των ονείρων μου. Πώς θα αποζημιωθώ εγώ, τώρα που έχασα πατέρα, αδελφό και δυο χέρια εξαιτίας των Περσών, και τα όνειρά μου, η αποζημίωσή μου, βανδαλίστηκαν; Πώς;

Ο Οξύμαχος πετάχτηκε εκνευρισμένος πάνω. Πλησίασε το παράθυρο και σκέφτηκε λίγο, όσο αγνάντευε έξω την πόλη του. Ο Αγέλαος είχε σωπάσει. Μετά από μερικά λεπτά νεκρικής σιγής ο οικοδεσπότης γύρισε και κοίταξε τον φιλοξενούμενο κατάματα και τον ρώτησε:

— Θυμάσαι εκείνον τον Αρκά, τον Πολυνίκη;

Ο Αγέλαος, αφού άφησε να περάσουν λίγα δευτερόλεπτα, απάντησε:

— Ναι.

— Με εκείνον τον άνδρα αγκαλιαζόμασταν και χορεύαμε μαζί, όταν τελείωσε η μάχη στις Πλαταιές. Ήταν καλό παιδί, αγαθό και χαρούμενο. Τώρα αυτός ο άνδρας μπορεί να είναι νεκρός. Και από ελληνικά χέρια μάλιστα. Μπορεί να ήταν τα δικά σου χέρια αυτά.

Σκοπεύεις να ξαναγυρίσεις στον πόλεμο;

— Ναι.

— Με εκείνον τον άνδρα αγκαλιαζόμασταν και χορεύαμε μαζί, όταν τελείωσε η μάχη στις Πλαταιές. Ήταν καλό παιδί, αγαθό και χαρούμενο. Τώρα αυτός ο άνδρας μπορεί να είναι νεκρός. Και από ελληνικά χέρια μάλιστα. Μπορεί να ήταν τα δικά σου χέρια αυτά.

Σκοπεύεις να ξαναγυρίσεις στον πόλεμο;

— Ναι.

— Με εκείνον τον άνδρα αγκαλιαζόμασταν και χορεύαμε μαζί, όταν τελείωσε η μάχη στις Πλαταιές. Ήταν καλό παιδί, αγαθό και χαρούμενο. Τώρα αυτός ο άνδρας μπορεί να είναι νεκρός. Και από ελληνικά χέρια μάλιστα. Μπορεί να ήταν τα δικά σου χέρια αυτά.

Σκοπεύεις να ξαναγυρίσεις στον πόλεμο;

— Ναι.

Σκοπεύεις να ξαναγυρίσεις στον πόλεμο;

Γιώργος Τρυπίδης, 2ο ΓΕΛ Ιεράπετρας (3ο βραβείο)

Μαρμάρινα δάκρυα

Στάλες βροχής στα μαρμάρινα μου μάγουλα

— δάκρυα που δεν μπορώ να χύσω
γιατ' είμαι άγαλμα, και τ' αγάλματα
δεν κλαίνε.

Ο συριγμός του αέρα ανάμεσα στους κίονες

— η κραυγή που δεν μπορώ να βγάλω
γιατ' είμαι άγαλμα, και τ' αγάλματα δεν μιλούν.

Εδώ το γαλάζιο, με μια υποψία βαμβακιού.

Εκεί, ο γκριζος ουρανός, οργή θεού.

Εγώ κι οι άλλες τέσσερις σε περιμένουμε ακόμα. Πάντα θα περιμένουμε, όπως ο έφηβος το καλοκαίρι.

Κι' αφού σε φέρουν πίσω, δεμένη με σχοινιά σε άρμα σιδερένιο, θα θυμηθεί ο κόσμος τη χαμένη αδελφή δική τους και δική μας.

Αλλά όχι: πρέπει πρώτα να θυμηθούν για να σε φέρουν —μα κοιμούνται.

Ντρέπομαι.

Μα πώς; Τ' αγάλματα ντροπή δεν νιώθουν.

Ας ξυπνήσουν! Πότε επιτέλους; Νανουρίζονται μ' αυτά τα ψέματα που κατάρουτρα τους φτύνουν: τα ονειρεύονται.

Εφιάλτης τους η αλήθεια.

Σουρουπώνει — το πλιοβασίλεμα φιλά τα κουρασμένα μου μάτια.

Μα τ' αγάλματα δεν βλέπουν. Αυτό λέει ο κόσμος.

Όμως νομίζω —νομίζω—, ότι βλέπω πιο καλά,

και νιώθω πιο πολύ,

απ' αυτούς που μ' έπλασαν.

Λυδία Μπέζα, 4ο ΓΕΛ Χανίων (3ο βραβείο)

Βραβεύσεις ενηλίκων μαθητών/τριών (ΣΔΕ, Εσπερινά)

Η παλιά μου γειτονιά

Γεννήθηκα μια καλοκαιρινή νύχτα με ολόγιομο φεγγάρι σε ένα στενό της παλιάς πόλης. Εκεί έζησα τα παιδικά χρόνια, μέχρι τις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Κι όπως ο δολοφόνος γυρίζει στον τόπο του εγκλήματος, έτσι και εγώ γυρίζω ξανά και ξανά στο μέρος που μεγάλωσα.

Μόλις φτάσω στην Σπλάντζια και αντικρίζω τον πλάτανο με τη μακραιώνη ιστορία του, σημείο αναφοράς για τους κατοίκους, αρχίζω να συγκινούμαι και να αναπολώ αυτά που έχω ζήσει σε τούτη την γειτονιά. Διασχίζοντας την πλατεία συναντάω την ιστορική εκκλησιά του Αγίου Νικολάου με το επιβλητικό της καμπαναριό, με το ρολόι του που κτυπάει κάθε μισή ώρα, άρα όλη η περιοχή ξέρει τι ώρα είναι, με τον τούρκικο μινιρέ της-2 υπάρχουν στα Χανιά- και ανηφορίζοντας προς τα στενά, αριστερά της εκκλησίας υπάρχουν οι καμάρες, η μεγαλύτερη αλάνα όταν είμαστε παιδιά. Τι παιχνίδια έχουμε παίξει εκεί, τι κρυφτό γύρω από τις κολόνες, τι κυνηγητό, κόντρες με τα ποδήλατα! Θυμάμαι τη σπορού έτσι λέγαμε, ήταν μια γυναίκα που πουλούσε ηλιόσπορους, πηγαίναμε με μια δεκάρα και αγοράζαμε σπόρους, μας τους έβαζε σε ένα κωνί που έφτιαχνε από εφημερίδες, και πολλά άλλα.

Όσο κοντοφτάνω αρχίζουν να κατακλύζουν το μυαλό μου χιλιάδες αναμνήσεις από τα παιδικά μου χρόνια. Από τα μάτια μου περνούν εικόνες από το στενό που μεγάλωσα και ξαναγίνομαι το κοριτσάκι με τα κοτσιδάκια και τα χρωματιστά φορεματάκια με τα βολάν και τις σούρες, να τρέχω ανέμελα πάνω κάτω το στενό και όλοι να με φωνάζουν Μπουμπού.

Άλλοτε μόνη μου και άλλοτε με κάποιες φίλες μου, περπατώντας στα σοκάκια τις ξεναγώ στα στενά δρομάκια, μα και τα αρχαία της περιοχής. Για μένα είναι τόσο οικεία η Σαμπιονάρα, η Σάντα Λουτσία, ο Τρούλος, όπως τον λέει η μάνα μου, η Ντάμπια, η Πύλη της Άμμου, το Κουμ-Καπί, η Σχολή, το Φαληράκι και άλλα τόσα μέρη.

Στη Σχολή, την κοντινή παραλία, πηγαίναμε κάθε μέρα για κολύμπι, όλα μαζί τα παιδιά της γειτονιάς, με τη συνοδεία μιας μαμάς, κάθε μέρα και άλλη, υποτίθεται για να μας προσέχει, δεν ξέρω τι προσοχή μας έδιναν, αφού καμιά δεν ήξερε κολυμπάει. Όταν κάποτε κινδύνεψε ένα παιδί, αυτή δεν μπορούσε να κάνει τίποτα, μόνο να φωνάζει το παιδί πνίγεται, πνίγεται το παιδί, καλέ, και έτρεξε ο Μπαρμπάκος, ένας γραφικός τύπος της κοινωνίας των Χανίων, και έσωσε το παιδί. Για μας ήταν σαν να πηγαίναμε κάθε μέρα εκδρομή, η μαμά που μας πήγαινε στη θάλασσα περνώντας από την κάθε πόρτα φώναζε Μαρίκα, πάω για μπάνιο, δε θέλαμε άλλη πρόσκληση, φο-

ρούσαμε το μαγικό μας, τίποτα άλλο, και ακολουθούσαμε την κουστωδιά, μέχρι να φτάσουμε στη θάλασσα είχαμε μαζευτεί όλα τα παιδιά.

Σε κάθε εξώπορτα υπήρχαν φυτεμένα λουλούδια σε γκαζοντενεκέδες, γιασεμί, αγιόκλημα, βασιλικό, δυόσμος και εγώ περνώντας από εκεί τα άγγιζα και αμέσως άρχιζε να σκορπεί το άρωμα τους σε όλη τη γειτονιά. Αυτό το άρωμα, αυτή η μυρωδιά νομίζω ότι έρχεται ακόμα στα ρουθούνια μου και αναστατώνει τις αισθήσεις μου.

Οι πόρτες των σπιτιών ποτέ δεν κλείδωναν τη μέρα, ήταν ορθάνοιχτες όλη τη μέρα, δεν φοβόντουσαν τους κλέφτες, και εμείς τα παιδιά μπεινοβγαίναμε από σπίτι σε σπίτι παίζοντας. Όλες οι οικογένειες ήταν σαν αδελφια, και μπεινοβγαίνανε ο ένας στον άλλου το σπίτι χωρίς προειδοποιήσεις, αρκεί ναμίλαγες από την πόρτα. Ει, Μαρίκα, τι κάνεις; Έλα Νίκλα, εδώ είμαι. Στις χαρές ήταν όλοι μαζί το ίδιο και στις λύπες και τις αρρώστιες. Εγώ πάντως χρωστάω τη ζωή μου σε μια γειτόνισσα.

Όταν ήμουν 7 χρόνων μια Κυριακή πρωί πήγα στο καφενείο του πατέρα μου που έβαφε τα ντουλάπια με λαδομπογιά. Τη λαδομπογιά την αραιώναν με νέφτι, και το νέφτι το αγόραζαν με τα γκαζοζομπουκάλα. Πάνω στον πάγκο υπήρχε ένα μπουκάλι από γκαζόζα με νέφτι. Εγώ νόμιζα πως ήταν γκαζόζα που την είχε ανοίξει ο αδελφός μου, βάζω ένα καλαμάκι και αρχίζω να ρουφάω.

Μια ρουφηξιά τράβηξα αλλά με τη φόρα που είχα πάρει την κατάπια, όμως για καλή μου τύχη ήταν μικρή η ποσότητα που κατάπια, γιατί με το νέφτι το καλαμάκι κόλλησε και έτσι κατάπια ό,τι είχε περάσει μέσα στο καλαμάκι. Όσο παιδί και να ήμουν κατάλαβα πως δεν ήταν γκαζόζα αλλά νέφτι, το λέω στον πατέρα μου και εκείνος μου λέει, έχεις τίποτα; Όχι του λέω. Πέρασε η ώρα μεσημέριασε, πάμε στο σπίτι, η μάνα μου είχε ψήσει κρέας με πατάτες στο φούρνο. Καθόμαστε να φάμε, και έτσι, στην κουβέντα πάνω, λέει ο πατέρας μου η κόρη μας σήμερα ήπια λίγο νέφτι. Τι; Νέφτι ήπιας; Ναι αλλά είσαι καλά, χωρίς καμιά άλλη συζήτηση, έτσι απλά πέρασε σαν πράγματι να είχα πιει γκαζόζα, χωρίς καμιά ανησυχία.

Σε λίγο μου ήρθε μια νύστα και λέω της μάνας μου εγώ θα κοιμηθώ, εγώ που δεν κοιμόμουν ποτέ μεσημέρι, και πάλι καμιά ανησυχία, το θεώρησαν κάτι το φυσιολογικό. Πήγα στο κρεβάτι της γιαγιάς μου που ήταν στο πρώτο δωμάτιο από τον δρόμο και ξάπλωσα ανάποδα, δηλαδή με το κεφάλι κάτω και τα πόδια στη μεριά του κεφαλιού της γιαγιάς μου.

Από και πέρα δεν θυμάμαι τίποτα άλλο, η μνήμη μου ξανάρχεται όταν ξύπνησα

στην κλινική. Το πρώτο πράγμα που είδα και αισθάνθηκα είναι το γιατρό από πάνω μου να έχει και τα δύο του δάχτυλα στο στόμα μου, και μια νοσοκόμα να χτυπάει σε μια φλιτζάνα αβγό με λάδι και να προσπαθούν να μου το ποτίσουν. Ήταν διάχυτη η μυρωδιά από νέφτι και εγώ συνέχισα να κάνω εμετό.

Την άλλη μέρα που κάπως συνήλθα μου είπαν τι έγινε από την ώρα που σταμάτησε το μυαλό μου να καταγράφει εικόνες και μνήμες, μέχρι την ώρα που ξαναγύρισα στη ζωή και άρχισα να έχω αισθήσεις και θύμψεις. Πέρασε η Νίκλα από το δρόμο και είδε να κρέμεται το κεφάλι μου από το κρεβάτι, και φωνάζει Μαρίκα, τι έχει η κόρη σου; Θα πέσει από το κρεβάτι. Είχε κρεμαστεί το κεφάλι μου από το κρεβάτι και λίγο ακόμα θα έπεφτα όλη. Τότε η μάνα μου θορυβήθηκε και ήρθε να με δει, δεν ξέρω τι έχει, μωρέ, ήπια και λίγο νέφτι. Πλησιάζοντας ήμουν σαν πεθαμένη, είχα πέσει σε κόμα. Άρχισαν να φωνάζουν, μαζεύτηκε όλη η γειτονιά, έφεραν το ένα και μοναδικό αυτοκίνητο που υπήρχε στη γειτονιά, με ανέβασαν πάνω με τη βοήθεια όλων των γειτόνων.

Με μετέφεραν στην κοντινότερη κλινική, εκεί δίπλα στο Ωδείο, αλλά πώς να με ανεβάσουν πάνω στον τρίτο όροφο, τότε δεν είχε ασανσέρ. Για καλή μου τύχη εκείνη την ώρα περνούσαν δύο ναυτάκια, και η μάνα μου τους φώναξε και την βοήθησαν να με ανεβάσει πάνω. Οι γιατροί εκείνη την ώρα έραβαν έναν άνθρωπο που είχε σχίσει το χέρι του, τον παράτησαν σύξυλο και ήρθαν σε μένα. Έτσι σώθηκα και πάντα ευγνωμονώ τη γειτόνισσα, και όποτε μπορώ την επισκέπτομαι, αν και τώρα δεν με αναγνωρίζει, και αυτά τα ναυτάκια όπου και αν βρίσκονται καλή τους ώρα. Εάν ήταν χειμώνας και η πόρτα ήταν κλειστή θα είχα αποδημήσει εις Κύριον.

Εκτός από το νέφτι, που ακόμα και τώρα δεν μπορώ να το μυρίσω, όλες τις άλλες μυρωδιές της γειτονιάς ακόμα τις αισθάνομαι μέχρι το βάθος της ψυχής μου, όπως όταν οι νοικοκυρές μαγειρεύαν στο στενό. Όλη η γειτονιά ήξερε τι μαγειρεύει η διπλανή, η παραδιπλανή, αφού οι μυρωδιές ήταν διάχυτες σε όλο το στενό. Εμείς τα παιδιά πάλι που μπεινοβγαίναμε σε όλα τα σπίτια όλο και κάποιο μεζεδάκι εξοικονομούσαμε.

Τα απογεύματα κάθε νοικοκυρά έπαιρνε την καρέκλα της και το κέντημα της και καθόταν στη πόρτα της. Ανάμεσα σε κουτσομπολιά και ιστορίες ράβονταν ολόκληρες προίκες. Τι ανεβατά, τι πλεχτά, τι σταυροβελονιές, τι φούστες, τι ζακέτες και ό,τι άλλο ήθελες. Η μια έδειχνε στην άλλη ό,τι ήξερε χωρίς κακία, χωρίς υστεροβουλία. Προσπαθούσαν να μάθουν και σε εμάς τα κορίτσια το νοικοκυριό, όπως έλεγαν, αλλά εμείς μετά από λίγο τα παρα-

τάγαμε και ξεχυνόμαστε στις αλάνες και αρχίζαμε το παιχνίδι με τα ποδήλατα από τις Καμάρες μέχρι τον Τρούλο και την Ντάμπια.

Μας έλεγαν να πάτε όπου θέλετε να παίξετε, εκτός από τον πίσω δρόμο, γιατί εκεί είναι τα κακά κορίτσια, οι παστρικές. Τι είναι αυτές καλέ; Ε, είναι κακά κορίτσια, να μην πάτε, και το μεσημέρι περνάει ο μεσημεράς και μαζεύει τα κορίτσια.

Έλα όμως που εμάς μας κέντριζαν τη φαντασία μας, τι είναι αυτές οι παστρικές; Ο ένας έλεγε θα είναι τέρατα, ο άλλος έλεγε θα είναι μάγισσες, κακάσχημες, κακιές και δε θυμάμαι με τι άλλα επίθετα τις κατονομάζαμε και αυτός ο μεσημεράς πάλι τι είναι; Η φαντασία μας οργιάζε.

Σαν παιδιά που ήμαστε και είχαμε την σκανταλιά στο αίμα μας βρήκαμε τον τρόπο να τις κατασκοπεύουμε, και σαν αρχηγός που ήμουνα, λέω εγώ θα το ανακαλύψω. Το παράθυρο της κρεβατοκάμαρας της μάνας μου έβλεπε στη Μίνως, έτσι και εγώ ένα μεσημέρι παίρνω μια καρέκλα και με σύμμαχο τον αδελφό μου ανεβαίνω στο παράθυρο. Ανάμεσα στο σπίτι μας και το πίσω σπίτι υπήρχε μια αυλή, και μέσα στην αυλή ήταν το λουτρό με ένα μεγάλο παράθυρο που ήταν ανοιχτό, και τότε βλέπω μια κοπέλα να κάνει μπάνιο. Μια καλλονή, μια θεά, με όμορφο και καλλίγραμμο σώμα, καμιά σχέση με τις μαμάδες μας, που είχαν τα κιλάκια τους, έτσι που ήταν μες τις σαπουνάδες το κορμί της μου ήρθε στο μυαλό μου το άγαλμα της θεάς Αφροδίτης.

Τι τέρας μας λέγανε ότι είναι; Αυτή είναι σαν την Αφροδίτη της Μήλου. Τι κακάσχημες, τι μάγισσες φανταζόμαστε εμείς; Αυτή είναι μαγευτική από την ομορφιά της σαν πίνακας ζωγραφικής. Μάλλον ο Μποτισέλι αυτή θα είχε για μοντέλο όταν ζωγράφιζε τα γυμνά του. Μπορεί και ο Γκόγια όταν έκανε τις ελαιογραφίες του μια τέτοια γυναίκα να σκεφτόταν.

Εκείνη τη στιγμή τη ζήλεψα και σκέφτηκα θέλω και εγώ να γίνω κακό κορίτσι να γίνω παστρική, και να βρεθεί ένας Τίτσινο Βερτσέλι να με ζωγραφίσει. Είδα και τον μεσημερά, ένας κουτσός ηλικιωμένος άνθρωπος ήταν, με καλοσυνάτο πρόσωπο, που δεν ξέρω τι δουλειά έκανε εκεί.

Μετά την ανακάλυψη μου φώναξα όλα τα παιδιά της γειτονιάς και κάναμε κερκίδα και αρχίσαμε να σχολιάζουμε την ανακάλυψη μου, λέγοντας ο καθένας τις απόψεις του, και ιδιαίτερα τα αγόρια να μένουν εκστατικά και άφωνα, μιας και για μερικά ίσως να ήταν η πρώτη φορά που έβλεπαν γυμνή γυναίκα. Κι εγώ να λέω συνέχεια με καμάρι όταν θα μεγαλώσω θα γίνω και εγώ κακό κορίτσι, θα γίνω παστρική, εννοώντας την ομορφιά της.

Πέρασαν αρκετά χρόνια να καταλάβω τι ήταν τα κακά κορίτσια και οι παστρικές.

Δεν ξέρω ποια μοίρα, ποιο ριζικό τις έφερε σε αυτό το στενό, και ούτε μου πέφτει λόγος, αλλά φαντάζομαι ότι καθεμιά θα έχει μια πικρή ιστορία να διηγηθεί. Εγώ πάντως ποτέ δεν είδα ούτε ναύτες, ούτε φαντάρους, ούτε αεροπόρους που μας λέγανε, αργότερα είδα μόνο τους ναύτες του Τσαρούχη. Εάν αυτά τα ναυτάκια που με ανεβάσανε στην κλινική πήγαιναν εκεί, χαλάλι τους.

Μεγαλώνοντας ο πατέρας μου μου αγόρασε ένα κασετόφωνο, μαζευόμαστε

λοιπόν σε ένα σπίτι και ακούγαμε μουσική. Όταν τρελαίναμε τους γονείς μας, μας έδιωχναν, άντε πηγαίνατε έξω. Τότε παίρναμε τα ποδήλατα κρεμάγαμε το κασετόφωνο στο τιμόνι, και κάνοντας βόλτες ακούγαμε τα αγαπημένα μας συγκροτήματα τους Ολύμπιανς, τους Τσαρμς, και τους Νοστράδαμος. Μπαταρίες έφερνε κάθε μέρα και ένα παιδί, αυτός ήταν νόμος. Αυτό το κασετόφωνο είχε διανύσει χιλιόμετρα πάνω στο ποδήλατο μαζί με την παλιοπαρέα.

Τώρα έχουν αλλάξει όλα, οι περισσότερες γειτονισσες έχουν πεθάνει, τα παιδιά μετακόμισαν σε άλλα σπίτια, έτσι η παλιοπαρέα έχει ψιλοκαθεί, βρισκόμαστε μόνο τη Μεγάλη Πέμπτη, τη Μεγάλη Παρασκευή και στην Ανάσταση, γιατί όπως είπα ο δολοφόνος γυρίζει πάντα στον τόπο του εγκλήματος. Τώρα τα περισσότερα σπίτια έχουν πουληθεί σε ξένους, και όσα δεν έχουν πουληθεί οι ιδιοκτήτες τα νοικιάζουν σε τουρίστες όλο το καλοκαίρι, περνάς και ακούς όλες τις γλώσσες της υφη-

λίου, σαν τον πύργο της Βαβέλ.

Έχει χαθεί αυτή η αίγλη της παλιάς γειτονιάς, έχει αλλάξει χρώμα και άρωμα. Μόνο στην καρδιά και στο μυαλό μας έχουν μείνει θύμψες και μνήμες. Για αυτό και εγώ γυρίζω ξανά και ξανά στην παλιά μου γειτονιά να ξαναζώ τις αναμνήσεις της νιότης μου.

**Ευσταθία Δασκαλάκη,
Σ.Δ.Ε. Χανίων (1ο βραβείο)**

Στο πεζούλι της ζωής

Βρισκόμαστε στη Σταφιδική, 5 Οκτωβρίου 1923. Απόγευμα πια, σύννεφα σκοτεινά έχουν κρύψει τον ουρανό. Ο ήλιος αγωνίζεται να τρυπήσει από μικρές χαραμάδες.

Η Μαριγώ φτάνει στο τέλος της δουλειάς της και σήμερα. Οι υπόλοιπες εργάτριες φεύγουν μουρμουρίζοντας μεταξύ τους την κούραση, τις έγνοιες, τα βάσανά τους. Η Μαριγώ ακούμπησε στο πεζούλι δίπλα στην πόρτα να μιλήσει μια σταλιά με τη Δεσπούλα. Από παιδιά μαζί μεγαλωμένες στην ίδια φτωχογειτονιά του λιμανιού. Ξέρει καλά η μια την άλλη. Ξέρει καλά η Δεσπούλα τι τρώει τα σωθικά της φίλης της. Από το πρωί της το 'πε: «Θέλω να σου πω κάτι καλό».

Το δροσερό αεράκι έβγαίνει από τη θάλασσα, στριφογύριζε λίγο και τις φίλαγε απαλά.

-Σ' ονειρεύτηκα χτες το βράδυ, Μαριγώ μου. Φορούσες ένα κόκκινο φόρεμα και έστεκες εδώ στην πόρτα. Σε ζύγωσε μια κόρη με άσπρο φόρεμα και σου έδωσε ένα μάτσο λευκά κρινάκια! Καλό είναι, Μαριγώ μου, τ' όνειρο! Καλό είναι, θα δεις!

Ένα ακνό χαμόγελο πρόβαλε από τα χείλη της Μαριγώ. Ένα σκίρτημα στην καρδιά της για κάτι καλό που δεν ήξερε τι

ήταν.

-Μακάρι, Δεσπούλα μου! Θα τα πούμε αύριο, να σκουπίσω και να φύγω.

Ψηλή κοπέλα η Μαριγώ, με σταράτο δέρμα και στρογγυλό πρόσωπο, φωτεινά μεγάλα πράσινα μάτια και κατάμαυρα κυματιστά μαλλιά που της έφταναν ως τη δακτυλιδένια μέση της. Τον Γιώργη τον γνώρισε πριν έξι χρόνια, όταν πήγε με το φορτηγό που δούλευε οδηγός στις σταφίδες. Ψηλός, ομορφάντρας. Μόλις είδε τη Μαριγώ, χτυποκάρδισε. Από δω σ' έχω, από 'κει σ' έχω, όλο τη γυρόφερνε να της πιάσει την κουβέντα. Κάθε μέρα ερχότανε, μια το ένα, μια το άλλο, όλο κάτι ήθελε. Τρεις μήνες το πάλευε. Έτσι όταν κατάφερε τη Μαριγώ να τον κοιτάξει, δεν έχασε καθόλου χρόνο.

-Να έρθω να γνωρίσω τον πατέρα σου. Να παντρευτούμε, Μαριγώ. Να κάνουμε σπιτικό δικό μας.

Σε λίγους μήνες η Μαριγώ στολίστηκε στα λευκά.

Πέντε χρόνια η Μαριγώ με τον Γιώργη μοιράζονται τη ζωή τους σε ένα μικρό σπιτάκι πίσω από τη Σταφιδική. Δύο δωμάτια όλο κι όλο. Μια κουζίνα με ένα μεγάλο ξύλινο τραπέζι με σκαλιστά πόδια, το

ίδιο σκάλισμα έχουν και οι βαριές καρέκλες. Ένα τζάκι στη γωνιά φτιαγμένο από πέτρα, με πεζούλι στρωμένο με φαντά στρωσίδια. Μια γυριστή σκάλα ανεβάζει

στο υπνοδωμάτιο. Στη μέση δεσπόζει ένα διπλό σιδερένιο κρεβάτι με κεντητό κρεβατόγυρο, στρωμένο με κουβέντα πλεγμένη από τα χέρια της Μαριγώ. Στην άκρη μια ξύλινη χειροποίητη κούνια, άδεια. Περιμένει το μωρό που δεν λείει να 'ρθει. Όσο κι αν προσπαθεί, όσο κι αν προσεύχεται.

Φύλαξε στη θέση της τη βαριά χορτάρινη σκούπα, φόρεσε το σάλι της το πλεκτό με τα λουλούδια και τα κρόσια και με βήμα κουρασμένο προχώρησε στην πόρτα, θα 'χει γυρίσει ο Γιωργής σκέφτηκε. Μα μόλις βγήκε έξω, πάγωσε σαν άγαλμα. Τα μάτια της άνοιξαν διάπλατα, η καρδιά της χόρευε σαν τρελή, κόντευε να σπάσει. Η ανάσα της σταμάτησε για λίγο. Τα μάτια της καρφωμένα στο πεζούλι, εκεί που πριν λίγο είχε ακουμπήσει, για να της πει η Δεσπούλα το όνειρο. Ένας κόμπος στο λαιμό της την έπνιγε. «Τι είναι αυτό;» Λίγο ξεθόλωσε, από τα πράσινα μάτια της ξεχύθηκαν καταρράχτες, σαν κεραυνός να την πέρασε, ξεψυχισμένα ψέλλισε «Παναγία μου».

Πώς τα φέρνει έτσι η ζωή! Καθισμένη στο ίδιο πεζούλι η Μαριγώ κρατά τρυφερά στην αγκαλιά της τυλιγμένο σε μια παλιά σχισμένη κουβέρτα τον κόσμο όλο, τη ζωή την ίδια. Ένα μικρό αγγελούδι ίσαμε δυο με τριών ημερών. Κοιτάζει δεξιά, κοιτάζει αριστερά, ψυχή δε φαίνεται πουθενά, μόνο η θάλασσα που έχει αρχίσει να αργιεύει βγαίνει από την περίφραξή της και γλείφει τις πλάκες του δρόμου.

Κρατώντας το μωρό στον κόρφο της σκεπασμένο με το σάλι, διαβαίνει το κατώφλι του σπιτιού της. Ο Γιωργής κάθεται σε ένα ξύλινο σκαμνάκι μπροστά από το τζάκι. Τινάζεται όρθιος.

-Τι είναι αυτό, Μαριγώ μου; Πού το βρήκες;

-Να το κρατήσουμε, Γιώργη μου. Μου τ' άφησαν στην πόρτα.

Σκεφτικός για λίγο ο Γιωργής.

-Να το κρατήσουμε, Μαριγώ μου! Μα αν έρθει η μάνα του να το γυρέψει, θα της το δώσουμε.

Η Μαριγώ πηγαίνει μαζί με το μωρό στη δουλειά της. Του χει ένα ξύλινο κουτί σαν κούβια -το 'φτιαξε σε μια νύχτα ο

Γιωργής- να το κοιμίζει, γάλα, πάνες, όλα. Μόλις, όμως, έβλεπε γυναίκα που δεν γνώριζε, χτυποκάρδιζε. Πέρασαν δυο μέρες έτσι και την τρίτη, στο σχολασμα, την πήρε στο κατόπι μια γυναίκα. Φόβος πλημμύρισε την ψυχή της, με γρήγορα βήματα πήγε σπίτι της. Η γυναίκα την ακολουθούσε, σχεδόν σερνόταν στον δρόμο. Της χτυπάει την πόρτα. Τρέμει από την αγωνία της. «Ας είναι για καλό» τρομαγμένη ανοίγει. Μια κλωμή, αδύνατη, καταπονημένη κοπέλα με λευκό δέρμα και ξανθά μαλλιά ξέπλεκα και ταλαιπωρημένα στους ώμους της στέκει στο κεφαλόσκαλο.

-Είμαι η μάνα του.

-Πέρασε μέσα.

Σαν σκιά σύρθηκε σιγά και παραπατώντας. Την κάθισε η Μαριγώ μπροστά από το τζάκι, της έφερε μια κούπα γάλα ζεστό να πιει. Μια ακνή, τρεμάμενη φωνή τρύπησε τη σιωπή.

-Κράτησέ το, σε παρακαλώ... Δεν μπορώ.... Δεν είμαι καλά.... Είναι ντροπή... Δε φταίω εγώ.... Αυτός φταίει.... Ο ξάδερφός μου.... Ήρθε ένα πρωί, μόλις έφυγαν οι γονείς μου, με χτύπησε και έκανε το κακό.... Δεν μπορούσα να κουνηθώ και όταν πήγα να φωνάξω, μου 'κλεισε το στόμα. Αν μιλούσα, θα με σκότωνε μου είπε.... Όταν κατάλαβε η μάνα μου ότι έχω παιδί στα σπλάχνα μου, με πέταξε στο δρόμο.... Ξέρω για σένα, να τ' αγαπάς.

Η Μαριγώ κάθεται στο πεζούλι λίγο ανήσυχη και κρατάει με τα χέρια τη φουσκωτή κοιλιά της. Ο μικρός Αγγελής τρέχει πάνω κάτω και τον μαζεύει η νονά Δεσπούλα.

-Μαριγώ, τι έχεις;

Ήρθε η ώρα, Δεσπούλα μου, το σπιτικό μου να ευλογηθεί για δεύτερη φορά.

**Αρχοντική Καλογριδάκη,
Εσπερινό ΕΠΑΛ Χανίων
(2ο βραβείο)**

Σελίδα ημερολογίου

Φέτος όλα ήταν παράξενα, πρωτόγνωρα για όλους. Περίμενα πώς και πώς να ανοίξει το σχολείο μου, το ΣΔΕ. Την πρώτη φορά στον Α΄ κύκλο ήταν Μάρτιος του 2020 όταν μας ανακοίνωσαν πως λόγω πανδημίας σταματάμε. Εντολή της κυβέρνησης να μένουμε στα σπίτια μας. Στην αρχή δεν με πείραξε και τόσο, είχα και την μετακόμιση του σπιτιού...Σχεδόν δεν κατάλαβα πώς πέρασε ο καιρός. Ήμουν και από τους ευνοημένους μπορώ να πω γιατί με τη λήξη της καραντίνας βρήκα δουλειά. Μετρούσα τις μέρες να ξεκινήσουμε το σχολείο μας στον Β΄ κύκλο πια!

Και ναι, ανοίξαμε, μόνο που αυτήν την φορά ένιωθα κάτι περίεργο.. Κοιτούσα τους συμμαθητές μου και στο βλέμμα τους έβλεπα ένα γκρίζο, μια εγκράτεια που δεν υπήρχε πριν εφτά μήνες... Τις πρώτες μέρες ζήσαμε όμορφες στιγμές (παρ όλα αυτά), ειδικά εμείς που στο σχέδιο δράσης του σχολείου κάναμε ένα ντοκιμαντέρ σχετικό με το ΣΔΕ και τους λόγους που δεν συνεχίσαμε όταν έπρεπε, και πώς μάθα-

με για την ύπαρξη του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας. Το Φεστιβάλ της πόλης πρόβαλε τη δουλειά μας. Συγκίνηση και νοσταλγία, χαρά και αισιοδοξία αυτά τα συναισθήματα ένιωσα όταν πήγα και το είδα. Στην τελετή λήξης δε που μας χειροκρότησαν και μας έδωσαν και συγχαρητήρια στα μάτια μου έτρεχαν δάκρυα χαράς. Ένωσα τόσο περήφανη για όλες μας! Και αυτή ήταν η δεύτερη χαρά που πήραμε, γιατί είχε προηγηθεί και η βράβευση σε διαγωνισμό λογοτεχνίας. Πρώτη φορά βραβευτήκα για κάτι! Αναρωτιόμουν αν αυτά που ζούσα ήταν αλήθεια ή αν τα ονειρεύομαι.

Μέσα σε τόσο αντίξοες συνθήκες πανδημίας, με αποστάσεις, μάσκες και άφθονο αντισηπτικό, εμείς ζούσαμε στιγμές χαράς. Που τελικά δεν κράτησαν γιατί ήρθε ο δεύτερος εγκλεισμός. Πριν μέρες έβλεπα τις φωτογραφίες από το φεστιβάλ κινηματογράφου, κοιτούσα τον έπαινο μου, και τώρα κάθομαι σε ένα δωμάτιο και γράφω σαν να ήταν όλα τόσο μακρινά... Δεύτερη φορά μας κόψανε την "δεύτερη ευ-

καιρία" για μάθηση. Τι σημαίνει για μένα το κλειστό σχολείο; Κλειστό σχολείο σημαίνει χαμένος χρόνος μάθησης! Κι όλα αυτά για τον ιό!

Και ποιος είσαι εσύ, μισπτε ιέ, που θέλεις να μας κόψεις τα φτερά, τα όνειρα; Ήρθαμε εμείς στο σπίτι σου να σε ενοχλήσουμε; Εσύ γιατί είσαι έξω από τις πόρτες των δικών μας σπιτιών και καρδοκείς; Γιατί; Έκανες έναν ολόκληρο πλανήτη άνω κάτω, άνθρωποι πέθαναν, άλλοι χαροπαλεύουν και σχεδόν όλοι σταμάτησαν τα όνειρα, τις ελπίδες... Όλα είναι αβέβαια, όλα ρευστά... Το μέλλον φαντάζει πιο αβέβαιο από ποτέ. Σκέφτηκες τα παιδιά; Τι θα γίνουν τα παιδιά, οι νέοι; Σκέφτηκες τους ανθρώπους που ήταν έτοιμοι να δημιουργήσουν; Τους ηλικιωμένους που θέλανε πριν κλείσουν τα μάτια τους να ζήσουν όμορφες στιγμές με τους δικούς τους ανθρώπους;

Δεν ξέρω αν ήρθες από το "πουθενά" ή αν σε δημιούργησαν σε κάποιο εργαστήριο, δεν ξέρω αν υπάρχουν συμφέροντα,

δεν ξέρω αν οι άνθρωποι θέλουν να εξοντώσουν την ανθρωπότητα, εγώ ξέρω μόνο

ότι είσαι άδικος! Δεν ξέρω επίσης το "πώς" αλλά πρέπει να φύγει! Να μας αφήσεις! Να φτάσει η στιγμή που θα λέμε πως δεν υπάρχουν πια. Και πίστεψε με το πήραμε το μάθημα μας!

Άκου καλά, μισπτε ιε, πριν από εσένα είχαμε (και έχουμε) και άλλα: καρκίνος, καρδιοπάθειες, αυτοάνοσα είχαμε και το άλλο που λένε στον τόπο μας "κακιά στιγμή". Ποτέ και τίποτα δεν ήταν δεδομένο αλλά εσύ τα έχεις ξεπεράσει όλα!

Φύγε, στο ξαναλέω: μας έμαθες πολλά. Φύγε να ξανακτίσουμε τον κόσμο από την αρχή! Φύγε και εμείς θα αγαπάμε πιο δυνατά, θα αγκαλιαζόμαστε πιο σφιχτά, θα βρισκόμαστε χρόνο ο ένας για τον άλλον, θα δημιουργήσουμε και θα προχωρήσουμε έως ότου κάποια στιγμή κλείσουμε τον κύκλο της ζωής μας. Μόνο φύγε!

Μαρία Μελισσινού, Σ.Δ.Ε. Χανίων (3ο βραβείο)

Έπαινοι

Η βρεγμένη μάσκα

Ο απογευματινός ουρανός ήταν συννεφιασμένος, ο αέρας ψυχρός και η βροχή δυνάμωνε... Όπως και ο ήλιος έτσι και τα αστέρια δεν φαίνονταν, τα φώτα άναψαν στους δρόμους και οι άνθρωποι, κάτω από τις ομπρέλες τους, βιάζονταν να γυρίσουν σπίτι τους, να καθίσουν δίπλα στο τζάκι τους και να χαλαρώσουν.

Σε αυτήν την ήσυχη πόλη, μία πόλη ανάμεσα σε τόσες άλλες, σε ένα στενάκι ένα κορίτσι περπατούσε βιαστικά. Φορούσε ένα αδιάβροχο με μεγάλη κουκούλα, η οποία έκρυβε τα καστανά της μαλλιά, από τον ώμο της κρεμόταν μια βαριά τσάντα γεμάτη με βιβλία και τετράδια, ενώ στην πλάτη της είχε μία μικρότερη που περιείχε τον αθλητικό της εξοπλισμό. Μία μαύρη μάσκα έκρυβε το πρόσωπό της και φαινόταν ότι την δυσκόλευε να αναπνεύσει.

Κοίταξε πίσω της και αφού δεν είδε κανέναν αποφάσισε να την βγάλει για λίγα λεπτά. Στάθηκε κάτω από ένα μπαλκόνι και πήρε μερικές βαθιές ανάσες, ο κρύος αέρας την βοήθησε να χαλαρώσει. Δεν πέρασε πολύ ώρα όταν είδε μία παρέα αγοριών να βγαίνει από την πολυκατοικία, βιαστικά φόρεσε πάλι την μάσκα της και προχώρησε, στο μεταξύ τα αγόρια φόρεσαν επίσης τις μάσκες τους. «Πόσο γρήγορα αλλάζουν κάποια πράγματα» συλλογίστηκε το κορίτσι. «Πριν από ένα χρόνο όλοι μας αδιαφορούσαμε για όλα αυτά, δεν ανησυχούσαμε, δεν πιστεύαμε ότι ήταν τόσο επικίνδυνο, όλοι μας πιστεύαμε ότι ήταν όπως το κρυολόγημα, ακίνδυνο, ότι μόνο οι ηλικιωμένοι αρρωσταίνουν... Ποιος θα το φανταζόταν ότι τώρα πρέπει να κυκλοφορούμε με μάσκες, να πλένουμε συχνότερα τα χέρια μας, γενικότερα να τηρούμε αυστηρότερα τους κανόνες, να αποκτήσουμε πιο υγιείς συνήθειες. Δε θα το φανταζόμουν ποτέ... Κάθε μέρα όλο και δυσκολότερη... Όλο αυτό μοιάζει με ταινία επιστημονικής φαντασίας... Μακάρι να ήταν τόσο απλό!»

Λίγο πιο πέρα είδε μια μεσήλικη ψηλή

γυναίκα να μιλάει δυνατά στο τηλέφωνο, είχε κοντά καστανά μαλλιά και μικρό πρόσωπο. Ντυμένη με ακριβά ρούχα και παπούτσια με τακούνια περπατούσε αργά και κοιτούσε με υποτιμητικό τρόπο γύρω της. Το κορίτσι παρατήρησε ότι δε φορούσε μάσκα και νευρίασε, άνθρωποι σαν αυτή την κυρία την απείθαν...

— Σου λέω ότι όλο αυτό είναι ένα μεγάλο ψέμα! Ο ιός δεν υπάρχει! Έχεις δει εσύ κάποιον που να έχει κολλήσει; Εγώ δε πιστεύω ότι μου πουν! Δεν φορώ μάσκα κι ας τολμήσουν να μου κόψουν πρόστιμο! Είσαι πολύ στενόμυαλη που τα πιστεύεις αυτά...

Το κορίτσι δεν ήταν πλέον θυμωμένο, ήταν απογοητευμένο... Έριξε μία ματιά στο ρολόι της και άρχισε να τρέχει πανικόβλητη... Είχε αργήσει ήδη δέκα λεπτά στην προπόνηση κι ήθελε άλλα τόσα για να φτάσει, επίσης, ήξερε καλά ότι δεν αρέσει καθόλου να αργοπορούν. Την πρώτη φορά που είχε αργήσει έπρεπε να κάνει διπλή κυκλική προπόνηση, κι αυτό δεν ήταν καθόλου ευχάριστο.

Η βροχή είχε σταματήσει, αλλά ο δρόμος ήταν γεμάτος νερά, τα βιβλία στην τσάντα την βάραιναν, η άλλη στην πλάτη της γλιστρούσε στο λείο αδιάβροχο ενώ η μάσκα απλώς δυσκόλευε την κατάσταση. Το κορίτσι είχε λαχανιάσει για αυτό η μάσκα της είχε υγρανθεί, όμως, συνέχισε να τρέχει, ήξερε ότι όταν έφτανε θα μπορούσε να την βγάλει.

Έστριψε στη γωνία, τώρα μπορούσε να δει το κτίριο! Βέβαια, δεν ήταν κάτι σπουδαίο, μία μικρή αποθήκη που πριν από χρόνια μετατράπηκε σε αίθουσα προπόνησης, ένας μικρός χώρος όπου το κορίτσι μπορούσε να εκτονωθεί, να περάσει καλά μαζί με τους συναθλητές της, ένα μέρος που το ένιωθε σα δεύτερο σπίτι της... Παρόλα αυτά δεν άντεχε άλλο τη βρεγμένη μάσκα και σταμάτησε για να την φτιάξει καλύτερα, έτσι ώστε να μην ακουμπάει τόσο πολύ το πρόσωπό της.

Τότε, με την άκρη του ματιού της είδε μία γυναίκα μεγάλης ηλικίας η οποία κουβαλούσε πολλές σακούλες με ψώνια. «Η καμένη κυρία φαίνεται κουρασμένη» σκέφτηκε. Προχώρησε πάρα πολύ αργά, όχι μόνο εξαιτίας της ηλικίας της, αλλά και εξαιτίας του βάρους. Το πρόσωπό της είχε κοκκινίσει αλλά τα μάτια της έδειχναν ότι είχε λίγες δυνάμεις ακόμη. Δυστυχώς τα χέρια της δεν ήταν τόσο συνεργάσιμα, οι γεμάτες σακούλες έπεσαν στο βρεγμένο πεζοδρόμιο.

Το κορίτσι κοίταξε προς το κτίριο, είδε τους φίλους της να κάνουν διατάξεις από την ανοιχτή πόρτα και τον προπονητή της να την κλείνει, για να μην μπαίνει κρύο. Δεν χρειάστηκε πολλή ώρα για να αποφασίσει, έβγαλε από την τσέπη της ένα μπουκαλάκι με αντισηπτικό και πλησιάζοντας τη γυναίκα άρχισε να το απλώνει στα χέρια της.

— Συγγνώμη, να σας βοηθήσω; Ρώτησε.

— Σε ευχαριστώ κορίτσι μου, δεν χρειάζεται. Είπε με κουρασμένη φωνή.

— Δεν μου είναι κόπος, είστε σίγουρη;

— Είσαι πολύ ευγενική...

Με ένα χαμόγελο, το οποίο ήταν τόσο μεγάλο που φαινόταν κάτω από τη μά-

σκα, το κορίτσι βοήθησε την κυρία να μαζέψει τα πράγματά της και να τα μεταφέρει στο σπίτι της λίγα βήματα παρακάτω...

Όταν έφτασε, επιτέλους, στη προπόνηση προσπάθησε να εξηγήσει το λόγο που άργησε στον προπονητή της αλλά, τελικά, κατέληξε να κάνει κάμψεις και κοιλιακούς για την υπόλοιπη ώρα...

Η ώρα πέρασε και το σκοτάδι της νύκτας απλώθηκε... Το κορίτσι κοίταξε άλλη μία φορά το ρολόι του και δεν μπόρεσε να συγκρατήσει ένα χαμόγελο. «Τέτοια ώρα το καλοκαίρι γυρνούσα σπίτι από το απογευματινό μου μπάνιο στη θάλασσα με τα κορίτσια... Σήμερα φαίνεται σα να είναι πολύ αργά το βράδυ, κι όμως είναι μόνο οχτώ...» Αφού αποχαιρέτισε τους φίλους της και καληνύχτισε τον προπονητή της πήρε τον δρόμο του γυρισμού, καθώς περπατούσε ένιωθε πού τυχερή που έμενε κοντά, η διαδρομή ήταν μόνο δέκα λεπτά... Κι αυτά τα δέκα λεπτά ήταν δικά της, κανείς δεν μπορούσε να της τα στερήσει, μπορούσε να περπατάει χωρίς βιασύνη, παρατηρώντας τον κόσμο γύρω της... Της άρεσε να παρατηρεί τους ανθρώπους, τα σπίτια, τα δέντρα, τον ουρανό...

Το τηλέφωνό της χτύπησε, βέβαια, το κορίτσι το άφησε να χτυπάει για λίγα δευτερόλεπτα ώσπου να το σηκώσει γιατί ήθελε να ακούσει το τραγούδι που είχε βάλει για ήχο κλήσης...

— Γεια!
— Γεια! Γυρίζεις από την προπόνηση;
— Ναι! Μας πέθανε πάλι... Τι με ήθελες;
— Άκου, αύριο θα κάνω πάρτι στο σπίτι μου... Ο μπαμπάς μου έχει εφημερία και η μαμά μου έχει νυχτερινή βάρδια. Έχω καλέσει όλη την τάξη και κάποια παιδιά από το φροντιστήριο! Θα έρθεις, έτσι;

— Δεν νομίζω...
— Αφού είναι Σάββατο αύριο... Και επίσης τα γενέθλιά μου ήταν την προηγούμενη βδομάδα, αλλά δεν μπορούσαμε να τα γιορτάσουμε...

— Δεν επιτρέπονται τα πάρτι, το ξέχασες; Έως έξι άτομα... Γράφω και διαγωνισμα την Κυριακή το πρωί, πρέπει να διαβάσω και να κοιμηθώ νωρίς...

— Έλα τώρα, κανείς δε θα το μάθει... Θα πεις στους γονείς σου ότι θα ήμασταν μόνο τρία άτομα και θα έρθεις... δίπλα μένουμε... Κι άσε το διάβασμα, τα ξέρεις...

— Όχι... Δε νομίζω...
— Μη μας το χαλάς...
— Δεν είναι ότι δε θέλω...
— Καλά! Αν αλλάξεις γνώμη πάντως έλα!

— Εντάξει! Αντίο!
— Τα λέμε!
Το κορίτσι συνέχισε να περπα-

τάει προς το σπίτι της με αργό βήμα, ρίχνοντας συχνές ματιές στον καθαρό τώρα ουρανό... Το φεγγάρι δε φαινόταν ακόμα όμως κάποια αστέρια λάμπανε στην «άκρη» του ουρανού, όταν ήταν μικρή κάθε φορά που έκανε μία ευχή πίστευε ότι γινόταν αστέρι στον ουρανό και ότι την προστάτευε από εκεί... «Πόσο γλυκούλα και αθώα ήμουν...» γέλασε με νοσταλγία. «Πόσο πιο απλά ήταν τότε τα πράγματα... Τώρα αισθάνομαι Αλήθεια, πώς; Μάλλον φοβισμένη, για τα πάντα... Μία δύσκολη εποχή είναι μόνο, θα περάσει, τα πράγματα θα καλύτερεύσουν, δεν θα γίνουν φυσικά όπως ήταν, αλλά θα καλύτερεύσουν...»

Η τσάντα έμοιαζε πιο βαριά, όλο της το σώμα πονούσε, όταν έμενε μόνη στους κρύους δρόμους έβγαζε για λίγα δευτερόλεπτα τη μάσκα και έπαιρνε μία βαθιά ανάσα, η μυρωδιά του υγρού χώματος ήταν αναζωογονητική... Σύντομα η μυρωδιά του φρεσκοψημένου φαγητού από τα διπλανά σπίτια την έκανε να ανοίξει το βήμα της, να φτάσει γρηγορότερα στο ζεστό της κρεβάτι, να φάει το φαγητό της και να κάνει ένα χαλαρωτικό καυτό μπάνιο, σίγουρα όχι με αυτή την σειρά... Δυστυχώς, όπως πολύ καλά γνώριζε, πρώτα έπρεπε να μελετήσει για το φροντιστήριο που είχε την επόμενη μέρα και μετά να ανταμείψει τον εαυτό της με λίγη ώρα χάζεμα στο κινητό.

Με αυτές τις σκέψεις έφτασε στο κατώφλι του σπιτιού της, με χαλάκι της

πόρτας, το οποίο είχε πάνω του τις λέξεις «Σπίτι μου, σπιτάκι μου», με τις γλάστρες στα παράθυρα και τους λευκούς του τοίχους Άνοιξε την πόρτα και αμέσως ένιωσε μια ζεστασιά σε όλο της το κορμί, ένιωσε πιο ανάλαφρη, σα να της έφυγε ένα βάρος... Με δύο δρασκελιές έφτασε στο διπλανό δωμάτιο όπου πέταξε τις τσάντες της και τη μάσκα της και έτρεξε στο μπάνιο για να πλύνει τα χέρια της. Κοίταξε τον εαυτό της στον καθρέφτη, προσπάθησε να μαζέψει τα ανακατεμένα της μαλλιά και χαμογελώντας κατευθύνθηκε, ανυπόμονα, στο μοναδικό δωμάτιο με το φως αναμμένο.

Ξαπλωμένη στο κρεβάτι της μία ηλικιωμένη κυρία διάβαζε ένα βιβλίο. Τα χέρια της, μικρά κι απαλά, έτρεμαν καθώς έβγαζε τα γυαλιά της, τα κοντά γκριζα μαλλιά της φαίνονταν περιποιημένα, όπως πάντα, το ρυτιδιασμένο της πρόσωπο φωτίστηκε όταν είδε την εγγονή της. Στα κοκκινισμένα της μάγουλα εμφανίστηκε ένα μοναδικό χαμόγελο, ένα χαμόγελο που μόνο μία γιαγιά μπορεί να χαρίσει στα εγγόνια της, ένα χαμόγελο εμπιστοσύνης και αληθινής αγάπης... Αλήθεια αυτή γυναίκα φαινόταν ότι είχε ζήσει μια δύσκολη ζωή από την οποία είχε βγει νικήτρια και ήταν πλέον έτοιμη για όταν θα ακολουθούσε τον σύζυγό της, αυτή η στιγμή όμως αργούσε, αν και λίγες, είχε δυνάμεις, για να είναι μαζί με την οικογένειά της και να είναι περήφανη γι' αυτούς και για τον εαυτό της.

— Γεια σου γιαγιά! είπε κι άπλωσε τα χέρια της για μία μεγάλη αγκαλιά.

— Καλώς την! Πώς ήταν η μέρα σου;
— Κουραστική! Αυτές οι μάσκες είναι ανυπόφορες...

— Υπομονή, θέλει υπομονή, θα περάσει...

— Προσπαθώ ...
— Πήγαινε να πλυθείς και θα σου ετοιμάσω κάτι να φας.

Η ηλικιωμένη προσπάθησε να σηκωθεί αλλά δεν άντεχε, τα γόνατά της έτρεμαν και το πρόσωπό της κλώμιασε.

— Είμαι μία χαρά, ευχαριστώ! είπε το κορίτσι αφού την έσπρωξε απαλά πίσω στο κρεβάτι. Θέλεις να σου φέρω λίγο νερό;

— Όχι καλή μου! χαμογέλασε με ένα βλέμμα ευγνωμοσύνης.

— Πάω να πλυθώ και θα έρθω να σου κάνω παρέα. Η μαμά θα αργήσει σήμερα...

— Δεν έχεις διάβασμα; Πάλι θα ξενυχτίσεις...

— Έχω χρόνο! Αν θες μπορώ να έρθω να διαβάσω εδώ! Είσαι μόνη σου όλη μέρα...

— Όπως θέλεις...

— Σε αγαπώ!

— Εγώ πιο πολύ!

Σε τέτοιους καιρούς πρέπει να προστατεύουμε τους εαυτούς μας κι κυρίως αυτούς που αγαπάμε!

**Ειρήνη Κασσάρα,
ΓΕΛ Αλικιανού (έπαινος)**

Σκιές πεσόντων

Δροσουλίτες έβγαλε ο λαός τους στρατιώτες που φοβήθηκε ο εχθρός.

Ο Αλής με τα φουστάτα του εμπρός, παρά τη νίκη τελικώς, να ηρεμήσει δεν μπορεί τους στρατιώτες του Χατζή. Τούρκο σαν δουν αυτοί εκεί, μετά από 'κείνη τη σφαγή, να σηκωθούν απειλούν και πάντοτε παραδοκούν. Μα αφού δεν έχουνε ταφεί όπως οι άξιοι Χριστιανοί κι ανάπαυση δεν έχουν βρει στον τόπο αλωνίζουν. Γι' αυτό και κάθε χαραυγή τους βλέπουν όλοι οι Κρητικοί, να κατεβαίνουν τις πλαγιές ντυμένοι μαύρες φορεσιές να καρτερούνε τον εχθρό να 'ρθει στο Φραγκοκάστελο. Εκεί που η μοίρα η πικρή, μίαν ημέρα φονική, τους έριξε στου Άδην την αγκάλη. Και έτσι οι άξιοι Κρητικοί, καμάρι γι' όλο το νησί, προσμένουνε τη μέρα που οι γενναίοι μας αυτοί τάφο θα βρουν και προσευχή που την ψυχή τους θα ηρεμήσει και από γαλήνη θα γεμίσει.

**Μανώλης Δασκαλάκης,
Γυμνάσιο Επισκοπής
Πεδιάδος (έπαινος)**

Νύχτα στη Μεσόγειο

Αναρωτιέμαι οι άνθρωποι πώς ζητούν ψυχία όταν βαρούν οι καμπάνες
Αναρωτιέμαι ο άνεμος πώς ζητά νηνεμία όταν το πέλαγος ανταριάζει
Αναρωτιέμαι ο ήλιος πώς ζητά ξημέρωμα όταν η νύχτα απλώνεται στη Μεσόγειο
Πώς ύστερα απ' τη δεινή χαρά ξεκινάει ο ατελείωτος χωρισμός;
Πώς ύστερα απ' τη γλυκιά μελωδία έρχεται ο βρυχηθμός του πολυβόλου;
Πώς ύστερα απ' το σταθερό ρυθμό απλώνεται το χάος;
Κάνω αυτό που αγαπώ
Βάζω τον εαυτό μου πάνω απ' όλα
Χαίρομαι τις στιγμές με τους αγαπημένους μου
Ακολουθώ την καρδιά μου
Δημιουργώ όμορφες εικόνες με τη φαντασία μου...
Εγώ που δεν ζω σε χώρα όπου γίνεται πόλεμος
Εγώ που δεν έχασα την ασφάλεια του σπιτιού μου
Εγώ που δεν θρήνησα κάποιους από τους δικούς μου
Εγώ που δεν βρέθηκα στο δρόμο να περπατώ χωρίς προορισμό
Εγώ που δεν ήλπισα στην ανθρώπινη καλοσύνη και αλληλεγγύη
Εγώ που δεν βρήκα κλειστές πόρτες όπου κι αν έφτασα
Εγώ που δεν ένιωσα ανεπιθύμητη, αξιοκατάκριτη και εχθρός, όπου κι αν προσπάθησα να σταθώ
Εγώ που δεν είμαι πρόσφυγας... ακόμα...

**Κατερίνα Βλαχάκη,
4ο ΓΕΛ Χανίων (έπαινος)**

Χανιώτικα νέα

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ - ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ "ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":
Ελευθερία Μ. Κουμή

ΣΥΝΤΑΞΗ: Γιάννης Λυβιάκης,
Γιάννα Μαρουλοσφάκη

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: Ηλίας Κάκανος,
Γιώργος Κώνστας, Δημήτρης Μαριδάκης,
Φανή Νικηφοράκη, Βασιλική Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΑΘΛΗΤΙΚΑ: Γιώργος Δρακάκης
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ: Νεκτάριος Κακατσάκης

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Γεωργία Αδικημενάκη,
Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη

ΠΙΕΣΤΕΣ: Hussein Rajaiftikhar
Γιάννης Περάκης, Γιώργος Στεφανά-

κης
ΣΥΝΤΑΞΗ:
Εμπορικό Κέντρο "Ερμής" (Μπουνιαλί)
τηλ. 2821051003 - 6, fax 2821051007
e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:
Καραϊσκάκη 49
τηλ. 2821070563 - 6,
FAX 2821091900

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ:
Εύα Κουμή
τηλ.: 2821070.563 - 6,
FAX 2821091900
e-mail: ads@haniotika-nea.gr

 www.haniotika-nea.gr

 [haniotika.nea](https://www.facebook.com/haniotika.nea)

 [HaniotikaNea](https://twitter.com/HaniotikaNea)

 [haniotikanea](https://www.instagram.com/haniotikanea)

 [haniotikanea](https://www.youtube.com/haniotikanea)

**Εκδόσεις των Χανιώτικων νέων
και του Μουσείου Τυπογραφίας
στο ηλεκτρονικό μας βιβλιοπωλείο**
shop.haniotika-nea.gr